

EPERJESI LAPOK

(FELVIDÉKI SZEMLE)

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak: Egész évre 10 K., félévre 5 K., negyedévre 2 K. 50 f. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetési díj: Háromhastós petit-sor egyszeri hirdetése 30 fillér; többszörös hirdetésért jutányosabb. Nyilvántartás: minden sor 40 fillér.

Az Eperjesi Széchenyi-körnek, ... az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye. ...

□ Szerkesztőség és kiadóhivatal: □
KÖSCH ÁRPÁD könyvnyomdája Eperjesen
Fő-utca 59. sz.

Városunk fejlődésének hibái.

Nemrégiben egy Olaszországba való utasember járt Eperjesen, hogy rokonait meglátogassa. A város nagyon tetszett neki, csak egyet nem tudott megérteni: miért engedik, hogy Eperjesen csupa kis földszintes házat építsenek, noha ez a város szépségét rontja s anyagilag is hátrányos.

Úgy hiszem, a mi olaszunk fején találta a szöveget. Rámutatott arra a hibára, a mely a magyar városok legnagyobb részének valóságos szerencsétlensége, az alacsony, földszintes építkezésre. Sok, nagyon sok van ennek a boldogtalan rendszernek rovására írva. Az alföldi városok csak nagyon kis része van csatornázva. Utczáik rendesen porosak, piszkosak. S dacára ennek, pótadójuk sok helyütt nagyon magas. Bár erejüket nagyon megfeszítik, nem tudják teljesíteni a modern város fejlődésének kívánságait. S mindezt majdnem kizárólag csak az alacsony építkezés miatt. Német- és Olaszországban ugyanolyan nagyságú városokban, a melyekben nálunk 20—30 ezer ember lakik, 70—80 ezer ember él. Természetes aztán, hogy a korral lépést tarthatnak, hiszen közműveik, világításuk, csatornázásuk, vízvezetékük, utczáik burkolása, gyalogjáróik építése, utczáik tisztántartása, sőt még rendőrségük is harmad-negyedrész annyiba kerül, mint a magyar városoké. Nagyon sok jel mutat arra, hogy a statisztika szomorú adatai is erre a bajra vezethetők vissza. Csak a halálozási százalékokra kell rámutatnom, mely az egész országban az alföldi városokban a leg-

rosszabb. Vagy Kecskemét városára, melynek kitünő a közigazgatása s nagy a magánvagyonos tanköteleseinek negyedrésze mégsem járhat iskolába, miután a város kénytelen volt kijelenteni, hogy új iskolák föllállítására pénze nincsen.

Sajnos, a mi városunk is, a melynek pedig más az eredeti építkezési jellege, mindinkább magára ölti a magyar városépítkezésnek ezt a hibáját. Eperjes lakossága a legutóbbi 15—20 év alatt megkétszereződött a nélkül, hogy a város belső területén a fejlődés szembetűnő volna. Míg a külső területeken új, nagy városrészek keletkeztek, a Kossuth Lajos-, Árok-, Stefánia-stb. utczákon hosszú teleksorok állanak beépítetlenül. Alig tévedünk, ha azt mondjuk, hogy az új építkezéseknek legalább is 80%-a a külterületekre esett. Igaz, az új épületek egyrésze úgynevezett home-ok-, családi otthonokból áll, melyeknek építése úgy szociális, mint közegészségügyi szempontból kedvező. De az új épületek nagy százaléka nem ilyen, hanem összezsúfolt kis lakásokat foglal magában. Oly költségesek tehát, mint a home-ok s az egészségre csak alig kedvezőbbek, mintha nagy bérházak lennének. Megsínylik az ily épületeket a lakók, a kiknek — miután a földszintes építkezés mindig drágább, mint a többemeletes — nagyobb lakásbért kell fizetniök. Megsínyli a város, mert közműveit nagyobb területen kell létesítenie s így terhei állandóan emelkednek.

Eperjes fejlődése érdekében állana, ha ennek a túlságosan külterjes fejlődésnek végre gátat vetnének. Helyes volna, ha a város az építkezési kedvet lehetőleg belső területére irá-

nyítaná s az emeletes házak építését mozdítaná elő. A külső területeken pedig csak egy-, legfeljebb két-lakásos családi házakat emelnének, de ilyeneket is csak ott, a hol a szükséges közművek máris megvannak, a városi tervek alapján nemsokára meglesznek, vagy a hol a költségeket az építők magukra vállalják. Az egészségtelen souterrain-, helyesebben pinczelakásokat pedig egyáltalán ne engedélyezzék.

A város belső területén való építkezésekre is van megjegyzésünk. Ennek a városrésznek ősidőből származó, fölötté czélszerűtlen hosszú, keskeny telkein ugyan nem lehet segíteni, de úgy véljük, némiképpen ki lehetne azok hátrányait küszöbölni. A régi időben a hosszú udvaroknak megvolt a maguk haszna és jelentősége, a mennyiben a város majd minden háztulajdonosának egyszersmind gazdasága is volt s az udvarban cselédlakások, magtárak és istállók állottak. Ha iparos vagy kereskedő volt a tulajdonos, ott volt a műhelye s a raktárai. Mikor aztán a város fejlődésével a lakás-szükséglet fokozódott, az udvari melléképületekből lassanként lakások alakultak, sőt miután az ily építkezés szokássá lett, a keskeny udvarokban új toldalékokat, szárnyakat is emeltek, sőt, sajnos, még ma is emelnek. Így aztán az a furcsa helyzet állott elő, hogy a levegőtlen, homályos és nem ritkán tisztátalan udvarokban az egészségtelen, nyirkos lakásoknak egész sora keletkezett, míg a háznak a hátsó utcára eső homlokzata, a hol pedig ugyanazon költséggel egészséges, világos lakásokat építhettek volna, üresen maradt. A meglevő bajon — sajnos — most már nagyon nehéz segíteni

AZ «EPERJESI LAPOK» TÁRCZAJA.

Esti magányban...

Írta: Haász Béla M.

Hívják imára az esti harangok...
Orgona bűgja zsolozsma dalát...
Kapja a szél emez isteni hangot,
Kél vele messze a bérceken át...
Száll suhogással...

Szent a hatás, mit a lány fuvalomnak
Dalba vegyült panaszos szava kelt...
S halk susogása az erdei lombnak
Földi ígézetet egybeölt
Égi varázsszal...

Gyermekem, édesem, jer velem el,
Hova hívják a konduló esti harangok,
A hol orgona zengedez isteni hangot!
Jöjj... Ott az ihlet az égbe emel —
Üdvöt-adással!...

Esdve könyörgöm! Ó! Halld meg anyád!...
Csókleheletre ha hajlik a nád,
Miért ne hajolna a gyermeki szív,
Kit anyja esengve imádani hív
Isteni házba?...

Nem mehetnek!... Nem ereszt el a vágyam!...
Térdre borulni csak nem megyek el!...
Kőfalak közt a szél nem suhog lágyan,
Vágyteli lelkem csak itt vezekel —
Álmaozással!...

Itt! Eme balsamos, méla magányban,
Félrevonultán a csendnek ölni,
Sírva ha szól szomorú csalogánydal,
Néma ajakkal imákozom én —
Sóhaj-imával!...

S míg a harang szava búsan esengve
Sóhaj-imámmal így egybevegyül,
Boldogan, szóval állok e csendbe,
Érezem, nem vagyok itt egyedül:
Mert itt az Isten!

A blyaskárok garázdálkodásai.*

1848.
(Az EPERJESI LAPOK eredeti tárczaja.) (Utánnomás tilos.)
Írta: KUHÁRSZKY LÁSZLÓ.

A magyar szabadságharc kitörése után Schlick Ferencz gróf, osztrák altábornagy, Krakó kormányzója, a Dukla táján összegyűjtött hadsereg élén betört Észak-Magyarországba s elfoglalta Eperjest.

Eperjes elfoglalása után Kassa felé vette útját, a mikor Budamér és Tehány közt 1848. decz. 11-ikén, Pulszky Sándor ezredes és Haller Ferencz gróf fegyelmetlen és gyakorlatlan nemzetőrein diadalt aratott.

Alig vonult el Schlick Kassa felé, máris híre kerekedett, hogy Szepes- és Zemplénmegyékből nemzetőrök közelednek, kik egyesült, illetve kombinált had-

* Blyaskár tót kifejezés, mely annyit jelent, mint «pléhes». E gúnynévvel a negyvennyolcas szabadságharc alatt, Sárosban fosztogatási és rablási szándékból alakult szabadcsapatok tagjait illették, kik, hogy garázdálkodásaik közepette egymásra ismerjenek, egy titkos pléhelvényt viseltek.

művelettel megkísérik Eperjest — hol csak három század osztrák gyalogság két ágyúval maradt hátra — visszafoglalni.

A fáradt, elcsigázott, félig megfagyott nemzetőrök a zimankós és fagyos időben tényleg közeledtek is Eperjes felé és ha tervük titokban marad, föltétlenül sikerül is.

Az előre megállapított tervet azonban, a város egyes pecsovincs-érmelmű polgárai meghiúsították, a mennyiben elárulták azt az osztrák katonaságnak. A mint ez nesztét vette a dolognak, először is a szepesiekkel szállott szembe, kiket azután az Eperjes közelében lévő Czéméthe-fürdő mellett sikerült megszalasztani.

A hiányosan felszerelt, fölfegyverezett és napok óta meleg ételt még csak nem is látott zempléni nemzetőrök pedig, részint a nagy hidegben megdermedt tagjaikkal, részint a hóval befűjt utakon nem tudtak eléggé gyorsan haladni, s így a megállapított időnél később érkeztek meg és a mikor a Szekcső völgyében Eperjes felé húzódtak, a három osztrák század nyugodtan várta őket a város tőszomszédságában emelkedő Tabor nevű dombon, mert biztos volt arról, hogy a város aulikus-érmelmű polgárai, valamint a hirhedt blyaskár-légió fedezni fogja hátukat és esetleg biztosítja majd a visszavonulásukat.

Természetes, hogy ily viszonyok mellett az ütközet nagyon bizonytalan volt.

Alig szólaltak meg a Tabor-dombon felállított ágyúk, máris széjjelfutottak az elcsigázott zempléni nemzetőrök. Mindenki futott, a merre látott, nyomában az osztrákok, kiknek most már az egyedüli céljuk csak az volt, hogy a támadókat bekeifítsék és el-

a nélkül, hogy a háztulajdonosokat érzékeny kár ne érje. De a lakosság érdeke ellen jár el az építést engedélyező hatóság, ha újabb udvari lakások építését lehetővé teszi a hátulsó homlokzatokat kiépítetlenül hagyja.

Dr. Dessewffy István.

Adalékok «Sárosvármegye monografiájá»-hoz.

(Írta dr. Tóth Sándor.)

A tudományos értékű vármegyei monografiák (minők Békésvármegyéé, dr. Karácsonyi Jánostól, és Borsodvármegyéé, dr. Borovszky Samutól) közzéteszik a vármegyei alispánok névsorát. Sárosvármegye monografiája a II. kötet 177—181. lapjain hozza a «vármegyei főispánok névsorát», de az alispánokét nem. Holott az alispánok a vármegyék életében, legalább 1872 előtt, sokkal fontosabbak voltak a főispánoknál. Különösen a megyék fénykorában. Midőn megtörténhetett, hogy Borsodvármegyében az egész XVII. század folyamán mindössze két ízben elnökölt főispán a megye ülésein (lásd dr. Borovszky Samu: «Borsodvármegye története» I. k. 172. old.). Csak hogy a sárosvármegyei főispánok névsora a vármegyei levéltárban már régen össze volt állítva, az alispánok névsorát pedig, a monografia megjelenése előtt, nem kutatta ki senki. Ezért igen csekély értéke van a monografia II. kötet 124. oldal 17-ik sorában levő állításnak, hogy nem-nemes vicispán «Sárosmegyében sohasem volt». Ily határozottan állítani csak annak szabad, ki a vármegyei alispánok teljes névsorát összeállította s annak minden egyes tagjának nemesi voltát alapos vizsgálat után megállapította.

A monografia II. k. 302. oldala 10. és következő soraiban a szerző Tahy Mihály hadibiztost, hat kúraszérral a Svinka partján indítja el, hogy Mikurszky Simont kruzslói (jelenleg «Kötelep» a község hivatalos neve) portáján meglepje. A Svinka partján indulva vagy annak forrásaihoz, Szinyefőre (Rencsissóra), illetve a Branyiszkóra, vagy Abosnál annak a Hernádba torkoltsáéhoz lehet jutni, de Kötelepre (Kruzslóra) — mely a Tapoly mellett fekszik — nem.

A monografia szerint «a Svinka Szinyénél ered». Holott a Svinka Szinyefőnél és a Branyiszkón ered s Szinyénél, helyesen Kajátán, csupán két ága egyesül. Az 1874. évi VIII. t.-cz. hazánkba is behozta a métermértéket. Mégis a 35 évvel később megjelenő monografia «Vízrajz» fejezetében ismételve «mf.» = mértföld jelzést használ. (I. kötet 24. old. 17. sor, 25. old. 2., 15., 18. sor, 27. old. alulról 3. sor.) De található ez másutt is. (I. k. 55. lap 25. sor.) Úgy látszik, ezen adatok valamely 1874 előtti műből vannak merítve. Az 1874. évi VIII. t.-czik 9. §-a alapján azonban, mely megmondja, hogy 1 kilométer = 0.11971 magyar mértfölddel, átszámolandó lett volna. I. kötet 31. oldal 1. sora szerint a meszet: «Licsért községen égetik». Először is Licsért hivatalos neve Licsérd. Meszet pedig Sárosvármegye sok községen égetnek. I. kötet 52. old. 8. sor: «A földimogyoró akkora bőségben terem, hogy számtalan család keresi meg a gyűjtésével kenyerét». Igaz, hogy a mi néptink

elég igénytelen — volt, de erről eddig nem tudtam s hinni most sem tudom.

Az állatvilág ismertetésében (I. kötet 54. old.) nincs megemlítve a vármegye területén több ízben elejtett hiúz, újabban elég gyakori szarvas, a nyírfajd és a világszerte fölötté ritka, de Sárosban előforduló középfajd.

I. kötet 55. oldal 20. sora szerint a «pécsi» erdőség is Sárosmegyében fekszik. Holott Magyarországon csak két Pécs nevű helység van. Az egyik Baranyamegye fővárosa, a másik Torontálmegyében fekszik.

I. kötet 57. oldal legelső 4 sora szerint a déli terület sertésének «szőre» van, «a felsővidéki ellenben... hosszalógó hajú». Magyar ember szerint a sertésnek úgy délen, mint északon csak sörteje van.

I. kötet 61. old. II. része szerint szimentháli tehenészet «Kapiban az Adler Samu-, Margonyán a Dessewffy Pál-féle birtokon». Adler Samu évek előtt meghalt s birtokos azelőtt sem volt, hanem haszonbérlet. Dessewffy Pál pedig margonyai birtokát már szintén évek előtt eladta, azóta ott Dessewffy Pál-féle birtok nincs.

I. kötet 61. oldalán a II. jelzés után a III. kimaradt, utána a IV-es következik, melyben határozottan az áll, hogy allgauti tenyészet van Demétén a Szinyei Merse-birtokon, holott Demétén a Szinyei Mersének birtoka nincs és nem is volt.

I. kötet 76. old. 3., 4. sorai szerint: «A szlávság felvidéki életének tanúi a szláv folyó- és hegynevek, valamint a nyelvi hatás. De az intézmények hatása is.» Ezen tömör állítást a laikus olvasók részére nem ártott volna egy-két példával megvilágítani. Erre a 76. oldal üres kétharmadrésze igen alkalmas lett volna.

I. kötet 82. old. 13., 14. sor: A várhoz tartozó «birtok maga a megye különböző pontjain, sőt több megyében is elágazhatott.» Csak a területileg összefüggő birtok ágazhat el. A váraknak azonban területileg velük össze nem függő birtokaik is lehettek s voltak.

I. kötet 125. old. 1—4. sor: A ruthének «nyelve a tótokétól főképp abban különbözik, hogy a ruthén az infinitívust -ti, míg a tót -c (-ci) végzettel ejti». Jegyzetben hivatkozik itt a szerző Volotín Ágoston, Gyakorlati r. nyelvtanára. A hivatkozott mű szerzőjének helyes neve Volosin. Művének címe «Gyakorlati kis-orosz (ruten) nyelvtan». Ilyet azonban Volosin nem állít. Tudniillik azt, hogy az infinitívust a tót -ci végzettel ejtené. Ezt csak tótul nem tudó egyén írhatta. Ki nem képes elhinni, hogy a mit a ruthén -ti-vel, azt a tót -c-vel ejtené. Ezért elrontotta azt, a mit Volosin helyesen mond s a c után zárjelbe teszi (ci). Pedig: jiszi = jesc = enni, piti = pic = inni, hoditi = hodzic = járnai, stb.

Sok mindent lehet a még meg nem jelent III. kötetben helyesbíteni. A rövidítések magyarázatát meg lehet adni. Tárgy- és névmutatót csatolni. A használt művek jegyzékét közölni. Egyet azonban lehetetlen: Az I. k. 242—489. oldalain felsorolt nemes családok mindegyikére vonatkozó adatok forrásait megjelölni. Mert az egy újabb kötetre való anyagot adna. Holott az I. kötet 242—489. oldalain nagyon sok sornak $\frac{2}{3}$ -ad része üres. Ott a forrás hivatkozására bőven van hely.

«A vármegye összes nemesi családjai» közt szerepelnek:

Balzám Ignác 1846., Eperjes.

Bretterbauer Antal 1842., Eperjes.

Galajda János 1725.

Goldbecher Janka 1848., Eperjes.

Popovcsák János 1664.

Poroczky Zsuzsa 1676., Szentgyörgy.

Schulek Frigyes 1842., Eperjes.

Stieller Leo 1842.

Steinhübel Zsuzsa, Sámuel 1821., 1842., Eperjes.

Stennovics Gyula 1842., Eperjes.

Strohriegel András 1842., Eperjes.

Átnéztem a «királyi könyvek» = libri regii névmutatóját, az 1754—55-iki országosnemesi összeírást, Sárosvármegye régi és kettős új nemesi névmutatóját = index nobilium, de a fennebb nevezettek vezetékneveit sehol sem találtam. Átnéztem Eperjes szab. kir. város 1842. évi jegyzőkönyvét és a városi polgárok jegyzékét. S a fennebb felsoroltak között szereplő s «Eperjes»-ről származóknak jelletteket, illetve családeveiket Eperjes város jegyzőkönyvében és polgári névjegyzékében megtaláltam. Stennovics-ot ugyan Stennovits alakban. Ezzel tehát be van bizonyítva, hogy az illetők eperjesi polgárok, és pedig részben patriciusok voltak. Nemesiségük azonban nincs igazolva. De feltéve, hogy nemesiségük igazolva volna is Eperjes város levéltárában, még akkor is kérdés férne ahhoz, vajjon az illetők Sárosvármegye nemesi családjaihoz számíthatók-e? Eperjes — valamint Bártfa és Kisszeben is — az 1876. évi XX. t.-cz. életbeléptetése előtt önálló törvényhatóságok voltak. Mint ilyenek, Sárosvármegyén kívül állottak. Nemesiség igazolására különben csupán a vármegyéknek, mint nemesek egyetemének (Universitas nobilium-nak) volt joga. A városoknak nem. Városi levéltári adatok alapján legfeljebb akkor lehetne nemesiséget igazolni, ha a nemeslevél a város levéltárában feltalálható lenne.

II. kötet 387. lapján: A vármegye községei közt nincs felemlítve Eperjes szab. kir. város. Igaz, hogy az 1876. évi XX. t.-cz. életbeléptetéséig Eperjes önálló törvényhatóság volt. Ezen a címen azonban ma, midőn az 1886. évi XXII. t.-cz. a rendezett-tanácsú városokat is a községek közé sorozza s a vármegyébe kebelezi, a vármegyéből kihagyni többé nem lehet. Annál kevésbbé, mert az Eperjessel egyenlő jogállással bírt Bártfa és Kisszeben a II. kötet 373. és 423. oldalain fel vannak sorolva. Dr. Máriássy Béla.

KÖZIGAZGATÁS.

Sárosvármegye közgyűlése.

A törvényhatósági bizottsági tagok nagyszámú részvétele mellett nyitotta meg Semsey Boldizsár főispán Sárosvármegye rendes őszi közgyűlését okt. 14-ikén d. e. 10 órakor, az ősi székház tanácstermében.

Az elnökölő főispán szép szavakkal emlékezett meg megyénk nagy szülöttjének, Szinyei Merse Pálnak kitüntetéséről, mely a világhírű festőművészt Németországban érte. Indítványozza, hogy a megye közön-

fogják, a miben nagyban segédkeztek az eperjesi pecsovicok a blyaskárokkal egyetemben.

Azonban szándékuk nem sikerült, mert a többség megmenekült, s csak azokat ejthették foglyul, kik már futni nem tudtak, a miért dühük a sebesi Haller-féle kastély ellen irányult, mely akkor majdnem üresen, mondhatni gazdátlanul állott.

Akkoriban a sebesi kastély felett bizonyos titkos nimbusz lengett, mert a Hallerek részint barátságban, részint rokonságban voltak a szomszédos megyei főúri családokkal, mint a Palochay-, Szirmay-, Dessewffy-, Vay- és Csákyakkal, s így jelentékeny szerepet is vittek a Felvidék titkos történetében, mely a Jozefinizmus bukása után csakhamar ellenkezésbe jutott a bécsi politikával.

A kastély birtokosa, a hatalmas termetű gr. Haller Ferenc cs. és kir. huszárőrnagy, ki, hogy hagyományos úton haladhasson, a nemzeti ügy zászlója alá esküdött, mielőtt a nemzeti csapatokkal Kassára ment volna, ékszerait, a családi levéltárt és legértékesebb ingóit a Homonnához közelfekvő Hudára, gróf Szirmayhoz (honnan később Újhelyre a vármegyébe kerültek), kiváló borainak nagyrészét pedig eperjesi házában háromemeletes pinczéjébe szállíttatta el, sejtve, hogy a

pecsovicok titkos ellenszeme a legelső alkalommal nyílt megtorlásra változik át.

Haller a szerencsétlen kimenetelű kassai ütközetben leest lováról, összezúzott testtel nejehez Kassára vitte magát. A család többi tagjai szerteszéjjel az országban, úgy, hogy a kastély jóformán nemcsak üresen, de tényleg gazdátlanul várta a válságos idők lezajlását.

Reggel volt, mikor a dicstelen futás és a nemtelen üldözés megkezdődött. A blyaskárok belefáradván az üldözésbe, megállottak az ismert kastély kapuja előtt, melyet egynémelyikük talán még nem is oly rég, alamizsnáért nyújtott kézzel lépett át. A csőcselék dűhe tombolt bennök és ajkáról-ajkra szállt a jelszó: «Menjünk Hallerhez reggelre!»

Az elhangzott jelszót tett követte, s megisméltődtek azon jelenetek, melyekről Miquet és Lamartine megemlékeznek, midőn a francia kofák versailles-i dőzsöléseit leírják.

Legelső látogatásuk természetesen a pinczében levő boroknak szólt és habár azok legnagyobb része Eperjesen volt, még mindig bőven akadt miben tarlózni, úgy, hogy azután az elfogyasztott különféle szeszitalok gőze megtette a hatását. Most már csak vérre

szomjaztak, de mert a magára hagyott kastélyban az ellenszemes család tagjai közül senkit sem találtak, kin a vér ösztönét kielégíthették volna, azért fölbredt bennök a rombolás ösztöne, a melylyel szemben még vezérük is tehetetlenné vált, mert a csőcselék féktelenkedése most már felülkerekedett.

A kastély régebbi bútora csaknem tiszta rococo lévén, képzelhető, milyen rombolást vitt véghez e gyűlévész, ittas csapat. A nagyteremben — melyről egykorú látogatók azt mondták, miképp akkora volt, hogy benne egy négyes fogat kényelmesen megfordulhatott volna — velencei tükrök állottak, s az első, ki részegen, kezében pálinkásüveggel belépett, az egyik tükrőben megmosolyogva tükröképét, elesett, s dűhében az üveget az előtte lévő tükrőbe hajlítá. Ez lett a jelszó az áltaiános pusztításra.

A tükröket és a szétszedhető velencei csillárokat izzé-porrá zúzták, a bútorokat összetörték, a drága festményeket, melyek közt állítólag kurucz-korbeliek is voltak, kilyukasztották, szóval oly garázdálkodást vittek véghez, hogy a szép kastély, midőn a család kezébe visszakért, már csupán romja volt a szabadságharcot megelőző impozáns és ízléses úri-laknak.

Ne mulasztassa el az ős közeledtével személyesen vagy levélileg egy próba vásárlást tenni **KASSÁN** nagy ruha-árúházában, a színházzal szemben. **ERDÉLYI** Óriási választék iskolai ruhákban. **Legszolidabb kiszolgálás. Szabott ár!**

ségének e feletti örömét a közgyűlési jegyzőkönyv örökítse meg s a kitüntetett nagy művész erről jegyzőkönyvileg értesítsék.

Majd áttért a közgyűlés az igazoló-választmány előterjesztésére, mely szerint az elhunyt két bizottsági tag: dr. Hartmann Samu s Both Gyula helyébe Linkesch Károly és Vajhand Károly póttagok lépnek.

A vármegye közigazgatási, árva- és gyámhatósági kiadásaira és bevételére vonatkozó 1911. évi költségvetés, úgyszintén az 1911—12. évi törvényhatósági költségvetés és ennek kapcsán 10%-nyi törvényhatósági utadói kivetése — ez utóbbi névszerinti szavazással — elfogadtatott.

Majd tárgyalás alá került a vármegyei pénzkészletek gyümölcsöző elhelyezésére vonatkozó állandó választmányi határozat. Az egyes pénztintezetekről beérkezett ajánlatok közül a legkedvezőbbek: a Sárosvármegyei Takarékpénztár ajánlata, mely 4.50%-ot, az Eperjesi Bankegylet ajánlata, mely 4.25%-ot, az Orsz. Közp. Hitelszövetkezet, mely 4.15%-ot, az Eperjesi Takarékpénztár, mely 4.10%-ot és a Magy. Orsz. Közp. Takarékpénztár, mely 4.05%-ot ajánlott. Tel az ott elhelyezendő tőkék után. A Sárosvármegyei Takarékpénztárnál való elhelyezést a közgyűlés azon okból, mert ezen pénztinteztet még egy teljes évi számadást nem tud felmutatni s a jóhitelűség megállapításához több üzletév eredménye képezhet csak kellő alapot, nem határozza el. Egyébként a tőkék az 1909. évi 7872—235. kgy. számú véghatározattal s megállapított arányban ugyanazon pénztintezeteknél hagyattak meg.

Az alispáni negyedévi jelentést, melyet múlt számunkban részletesen ismertettünk, a közgyűlés elfogadta.

A vm. alügyész az általa benyújtott, magánygyakorlat engedélyezését célzó kérvényét visszavonta és így lekerült a napirendről.

Úgyszintén elfogadta a közgyűlés az alispánnak a hivatalos órák nyári beosztásának állandósítása tárgyában tett előterjesztését. E szerint a vármegyei központi és járási hivatalok hivatalos órái a téli időszakban is d. e. 8-tól d. u. 2-ig tartanak. Az alispán gondoskodik azonban, hogy mindennap úgy a fogalmazói, mint a kezelői szak egy, illetve két-két tagja napos-szolgálatot teljesítsen d. u. 5 óráig.

Majd a kassai gyermekmenhely bizottsága elnökének átirata került tárgyalás alá, melyben a vármegye közönségét a bizottságba, a gyermekvédelmi szabályzat II. fejezetének 6. §-a értelmében, megfelelő számú tag megválasztására kéri. A vármegye közönsége a menhelybizottságba 6 évi időtartamra Kósch Árpádné és Uhlarik Mátyásné úrnőket, továbbá Tahy József alispánt és dr. Ferbstein Márk vm. főorvost választja meg, miről a megválasztottakat és a menhelybizottság elnökségét jegyzőkönyvi kivonatban értesíti.

Sorra került Szepesvármegye átirata a tervezett podolin—orlói vasút javára 20,000 koronának megszavazása iránt. A vármegye közönsége, hivatkozva a már e tárgyban 1908. évben hozott határozatában részletesen kifejtett okokra, a melyek miatt a kért hozzájárulást, 20,000 koronát, közúti-alapjának válságos helyzetére való tekintettel meg nem ajánlhatta, e kérelemnek — sajnálatára — most sem adhat helyt.

Ezután Lubócz, Szarazvölgy, Szedlicze, Miklós-vágás és Kelembér községek kérvénye került tárgyalás alá, melyben a lubóci—kelembéri közlekedési közútnak a törvhat. közutak sorába leendő felvételét kéri. A közgyűlés méltányolja ugyan a községek kérelmét, de kérelmüket csak az esetben tartja teljesíthetőnek, ha a m. kir. kereskedelemügyi miniszter ezen útnak a törvényhatósági közutak sorába való felvételéhez s fentartásához megfelelő segélylyel hozzájárulna. Nem zárkózik el azonban a megye közönsége attól, hogy a vicinális utak céljaira szolgáló törvényhatósági segély nagyságához képest, a jövőben is hozzá fog járulni azok fentartásához.

Majd tárgyalás alá került az eperjes—girált—felsővízközi távbeszélő létesítése tárgyában leérkezett kereskedelemügyi miniszteri leirat, melyben a vármegye alispánját értesíti, hogy azon kérelemnek,

hogy a kért eperjes—girált—felsővízközi telefonösszeköttetés már most létesíthető, nem teljesíthető, azonban a berendezést előjegyzésbe veszi s annak idején az építést elrendeli. A közgyűlés köszönettel s örömmel veszi tudomásul a miniszter leiratát, de oly értelemben ír fel a keresk.-ügyi minisztériumhoz, hogy, miután a kérdéses telefon-összeköttetés létesítése úgy közigazgatási, mint közgazdasági és közművelődési tekintetben felette kívánatos, az mielőbb létesíthető.

Eperjes és Bártfa sz. kir. városoknak az állami segély elosztása tárgyában hozott véghatározatait a közgyűlés jóváhagyja, ellenben Kisszeben város véghatározatával szemben Freund Sándor városi ellenőr és dr. Windt Arthur képviselőtestületi tag felebbezésének helyt ad s a várost új véghatározat hozatalára utasítja.

Az Eperjesi Villamvilágítási és Erőátviteli Részvénytársaság kérelme került tárgyalás alá, melyben a létesítendő eperjes—sóvári helyiérdekű villamos-vasút törzsrésvényeiből 25,000 koronányi értéknek átvételéért folyamodik. A vármegye közönsége, bár méltányolja a villamos-vasút nagy közgazdasági hasznát, s tudja azt, hogy a létesítendő mű Eperjes sz. kir. város és különösen Tótsóvár, Németsóvár és Sóbánya községek fellendülése szempontjából nagyfontosságú, a törzsrésvények átvételét mégsem határozhatja el, mert a vármegye közúti-alapja, mely hasonrendeltetésénél fogva egyedül volna a kért célra felhasználható, annyira igénybe van véve, hogy a mennyiben állagából törzsrésvények vétetnének, a kiadás magának az alapnak megrendülésével járna. Felír azonban a m. kir. kereskedelemügyi minisztériumhoz, hogy a f. 1911. évi költségvetés keretén belül e célra 25,000 koronát engedélyezzen.

Sorra került Zólyomvármegye közönségének átirata a korcsmáknak és italmérési üzleteknek vásár- és ünnepnapokon való zárvatartása ügyében. A közgyűlés, tudva azt, hogy a korcsmák és italmérési helyiségek zárvatartása az első és legfontosabb lépés lenne a nép rákfenéje, az alkoholizmus elleni küzdelemben, azon meggyőződésben, hogy az államot érő anyagi hátrányok bőven kiegyenlíthetnének azáltal, hogy a kért intézkedések életbelépte esetén a munkásnép jelentékeny része megmentetné az anyagi és erkölcsi elzülléstől, Zólyomvármegye átiratát örömmel teszi magáévá s elhatározza, hogy az országgyűlés képviselőházához hasonló értelmű feliratot intéz.

Tárgyalás alá került a sárosi ág. ev. egyházmegye elnökségének átirata az eperjesi egyetem felállítására tárgyában. A vármegye közönsége igaz örömmel és lelkesedéssel üdvözli a sárosi ág. ev. egyházmegyét a nagyhorderejű eszme felvetéseért. Teszi ezt nem csupán azért, mert az eperjesi ág. ev. Kollégium főiskolája annyira összeforrott a vármegye kulturális történetével, hogy annak megszűnése vagy súlyyodása a vármegye egész közéletére úgyszólván pótolhatlan veszteséget jelentene; nem csupán azért, mert Eperjes városát, mely a közművelődésnek, a tudománynak évszázadokon át egyik jelentékeny központja, egyetem helyéül igen alkalmassá tartja, hanem teszi ezt elsősorban általános, országos szempontokból.

Nyugateurópa és az új világrészek a kultura magas fokán álló államainak mindegyikében mindinkább tért hódít az a felfogás, hogy az egyetemeknek, főiskoláknak székhelyei ne csupán a nagy lakosságú gócpontok legyenek, de minél nagyobb számú — ha nem is teljes — egyetem létesüljön kisebb helyeken is, a hol az élet forrása, a sokféle szórakozás nem vonja el az ifjúságot a valódi céljától: a tudományok ápolásától s a hol az életviszonyoknak kevésbé költséges volta lehetővé teszi, hogy az egyetemek hallgatói nagyobb anyagi megerőltetés nélkül folytathassák tanulmányaikat. De lényeges előnye e rendszernek az is, hogy a tudományos gondolkodás, a nemzeti tudomány csakis akkor alakulhat ki sokoldalúan, csakis akkor lehet széleskörű, teljes, csakis akkor mentesül attól a hibától, hogy bizonyos felfogások, irányok a többiek rovására túlságosan érvényesüljenek, ha minél több olyan hely van az országban, a hol a tudománynak központjai, vagyis egyetemek vannak.

Hazánkban eddigelé ezt a feladatot, egyetemek híján, a különböző vidéki főiskolák teljesítették s ezeknek köszönhető főleg, hogy annyi kulturális gócpontunk van, melyeknek áldásos hatása egész vidékek értelmiségének gondolkodásában, szellemi fejlődésében észlelhető.

Ezt a hatást, ezeket a kulturális előnyöket veszélyeztetnünk semmi körülmények között nem szabad. Nem szolgálna a nemzeti közművelődésnek a céljait, ha egész vidékeket fosztanánk meg természetes, történelmi multtal bíró kulturális központjaiktól más központok javára, ha a tudomány fáklyáit ki engednők aludni ott, a hol táplálásukra elég szellemi erő van, ha életképes főiskolák szünnének meg vagy kényszerítettetnének lassú elmúlásra csak azért, hogy más városokban fejlettebb tudományos központok létesülhessenek. Véleménye szerint több, habár kisebb fényűzéssel berendezett egyetem nagy hasznára volna nemzetünk közművelődésének, míg, ha az egyetemek létesítésénél, a fokozott anyagi követelmények folytán, az életképes főiskoláknak is lehetetlenné tennék egyetemmé való kifejlődésüket, az Magyarország kulturájának kimondhatatlan kárára válnék.

De még ezeknél fontosabb körülmények is kívánják azt, hogy Eperjesen egyetem létesíthető. A nemzeti közművelődés érdeke, hogy Sárosvármegye és Eperjes szab. kir. város nemzeti irányú értelmisége meg ne gyengüljön, hanem erősödjék. Hogy vármegyénk és városunk meg tudta állani helyét a nemzeti irányú védelmében, hogy ily hatása a szomszéd vármegyékre is kiterjedt, ennek egyik elsősorú tényezője volt az, hogy főiskolájában már évszázadok óta magas szellemi fokon álló értelmiség nevelkedett, mely ismerve a körülményeket, tudatában lévén a szükségleteknek, támaszt találva a főiskola nagy szellemi erejében, mindenkor, minden támadás ellen meg tudta óvni a nemzeti irányzatot. Eperjes a nemzeti művelődés egyik jelentékeny központja lett s diadalmaskodott minden centrifugális törekvés ellen. Ennek a ténynek, melynek jelentékeny eredményei mutatkoznak a magyar nyelv, a közművelődés terén, gátat vetni, a nemzeti értelmiség ellentálló erejét kisebbiteni, egész vidéknek nemzeti fejlődésére is káros hatással volna a mellett, hogy a nemzeti tudomány egy jelentékeny védőbástyáját gyöngítene meg.

Ezeket szem előtt tartva s méltányolva a sárosi ág. hitv. egyházmegye átiratában foglalt érveket, a közgyűlés magáévá teszi s a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz feliratot intéz az iránt, hogy az új egyetemek kérdésének rendezésénél a vármegye s Eperjes város fontos érdekeit is figyelembe venni, s a tárgyalásokba az e részben illetékes tényezőket is bevonni sziveskedjék. A közgyűlés ezen határozatáról a sárosi ág. ev. egyházmegye elnökségét jegyzőkönyvileg értesíti.

Végül sorra került a vármegyei monografia költség-többlete fedezésének kérdése. A vármegye közönsége ugyanis 14,000 koronát szavazott meg a dr. Tóth Sándor által megírandó monografia összköltségéül. Tekintettel azonban arra, hogy egyrészt a lefolyt három év óta a nyomdai költségek tetemesen megnövekedtek, másrészt a felhalmozott ötiási anyag nem 75—80, hanem 110 ívet foglal el s a tervezett 75—80 ivre semmiképpen sem volt szorítható, 6000 kor. költség-többlet merült fel, mely költség-többletet a vármegye alispánja ugyanilyösszegű előleget kért engedélyezni a vármegyei kulturálpól, a mely alap lett igénybevéve már az első alkalommal is e célra. Ezen költség-többlet azonban megtérül, ha a monografia 1200 példánya könyvüzési piacon értékesíthető. Az állandó-választmány ezen, legfeljebb 6000 kor. költség-többletet engedélyezni javasolja. A monografia-felügyelőbizottság azon javaslatát azonban, mely szerint minden megyebizottsági tag ingyen kapná meg a művet, nem fogadja el, hanem a mű árát a megyebizottsági tagok részére 5 koronában állapítja meg. A közgyűlés az állandó-választmány határozati javaslatát hosszas vita után, melyben résztvettek: Meliorisz Kálmán bizottsági tag, Tahy József alispán, Bornemisza Lajos országgyűlési képviselő, dr. Both Tamás bizottsági tagok, Dobay Zsigmond megyei tisztii főügyész, Bánó Aladár

„BITUMINA“

kitűnő védelmet is nyújt a nap melege ellen. — „Bitumina“ régi zsindelytetők átfedésére is kiválóan alkalmas. Csakis védjeggyel ellátott tekerceket fogadjunk el.

Gyári főraktár Eperjes és vidéke részére:

Sárosvármegyei Gazdák Fogyasztási és Értékesítési Szövetkezete, Eperjes.

tiszta bitumenből készített, valódi aszfalt-tetőlemez; tartós, tűzbiztos, szagtalan, kátrányozást vagy egyéb mázolás nem igénylő

== TETŐFEDŐANYAG. ==

„Bitumina“-val fedett tető bemeszelve szép fehér marad és

„Bitumina“ régi zsindelytetők átfedésére is kiválóan alkalmas. Csakis

SÁN
ában, a
en. ■■■
i ruhákban.
bott ár!

vm. főjegyző, Hartsár Péter, dr. Rosenberg Teofil és dr. Baan Achilles bizottsági tagok, változatlanul elfogadják.

Ezután még egynehány, kevésbé közérdekű tárgy került sorra.

A közgyűlés d. u. 1 órakor ért véget.

EPERJESI SZÉCHENYI-KÖR.

A Kör zeneestélyeit a vezetőség — tekintettel a képiállásra — a következőképpen állította össze: November 16. (rendezi Matherny Gusztáv) november 23. (rendezi dr. Wallentinyi Samu), decz. 7. (rendezi Hoffmann Ferencz), decz. 14. (rendezi dr. Ferbstein Károly), jan. 18., febr. 1., febr. 15., márcz. 1.

HIREK.

— **Személyi hír.** Gr. Festetics Andor, a színészet országos főfelügyelője okt. 14-ikén a délutáni gyorsvonattal városunkba érkezett, hogy az itt működő szintársulat működéséről meggyőződést szerezzen. A vasútnál a város polgármestere és főjegyzője fogadta.

— **Kitüntetés.** Öfelsége a király *Salaszk* Józsefnek, a 67. gyalogezred, és *Humplik* Rajmondnak, a 32. tábori vadászszázalój századosának a katonai érdemkeresztet adományozta.

— **Kinevezés.** A kassa-oderbergi vasút igazgatósága dr. *Holénia* Gyula, városunk közszereketben álló főorvosát és kórházi igazgatóját, Eperjes székhelyre, vasúti orvosá kinevezte. A vasúti igazgatóságnak gratulálunk a szerencsés választáshoz.

— **Örökös iskolaszéki elnök.** Ritka szeretetnek és tiszteletnek tanújelét adta Siroka község róm. kath. iskolaszéke. Testületileg felkereste br. *Ghillany* Imrét s szép beszéd kíséretében adta át neki az iskolaszéki örökös elnökségről szóló oklevelet, felkérte egyúttal, hogy fogadja el az iskolaszék dísztagságát. Az iskolaszék ilyképpen akarta meghálálni a báró nagylelkűségét s bőkezűségét, melylyel Siroka község iskoláját mindenkoron támogatta.

— **Áthelyezések.** A m. kir. igazságügyi miniszter *Unger* Geyza tvsz. bírót, saját kérelmére, járásbírói minőségben Zilahra helyezte át. A távozó s közszereketben álló bíró tiszteletére kartársai búcsúlakomát rendeznek.

A cs. és kir. hadügyi és a m. kir. földmívelésügyi miniszter *Hajnyi* Artur századost, az eperjesi állami ménteleposztály parancsnokát, hivatalos érdekből Kisbérre, az állami méneshöz áthelyezte.

— **Esküvők.** Hevesbátori és abafalvi ifj. *Póta* László eperjesi m. kir. állampénztári főtitkár, a Rákóczi Kath. Kör. titkára október 8-ikán esküdtött örök hűséget Miskolczon sajkakazai *Bukó* Ettynek.

Dr. *Ónody* Béla eperjesi ügyvéd október 12-ikén délután 4 órakor vezette oltárhoz *Sztarna* Jánosné bájós leányát, *Erzsikét*. Az esketést Zaborovszky Béla prépost-plébános végezte. Tanúk Beszkid Antal országgyűlési képviselő és dr. Gallotsik Sándor városi orvos voltak.

Memlaur Károly, a kassa-oderbergi vasút tisztviselője október 18-ikán vezeti oltárhoz Gölniczbányán *Dobránszky* Endre, ottani állomásfőnök és neje sz. Hortulányi Anna bájós leányát, *Ancsit*.

— **Csekanyák Béla ünnepelése.** Október 11-ike hosszú ideig emlékezetes marad a tapolyhanusfalvaiaknak, de nemcsak azoknak, hanem mindenkinek, a ki szemtanúja volt a szép s felemelő ünnepnek, melynek Tapolyhanusfalva volt a színhelye. Az egész nagyközség ünnepi díszben, fellobogóva, díszkapukkal ékesítve várt szeretett jegyzőjének, *Csekanyák* Bélának az ünnepelésére. Mint már megemlékeztünk, Ofelsége a király augusztus 8-ikán kelt legfelsőbb elhatározásával *Csekanyák* Bélának, a közszolgálat terén szerzett érdemeinek elismerésül,

arany érdemkeresztet adományozott, melyet Semsey Boldizsár, megyénk főispánja október 11-ikén, az új község házán megtartott díszközgyűlésen adott át az ünnepeltnek. A díszközgyűlés lefolyása a következő volt. Spillenbergné Barna járási főszolgabíró szónoki lendülettel előadott, szép beszéd kíséretében üdvözölte a díszközgyűlés tagjait, majd az ünnepelt jegyző érdemeit méltatta, a melyeket hosszú szolgálatának ideje alatt szerzett s legnagyobb örömeinek adott kifejezést, hogy a királyi kegy kitüntetésben részesítette. Utána Semsey Boldizsár főispán intézett magasszárnyalású beszédet az ünnepelthez s mellé tülte az arany érdemkeresztet. Majd Csekanyák Béla emelkedett szólásra s hálás szavakkal köszönte meg a kitüntető királyi kegyet. Elmondta az új község háza létesítésének történetét, melyet a birtokos, gróf Dessewffy Emil nagylelkűsége és bőkezűsége nélkül, a ki a telket és a régi szeszgyári épületet teljesen ingyen engedte át a község ház céljaira, a községbeliek semmiesetre sem építhettek volna fel önjerejükben oly díszesnek. Felépítése, illetve az átalakítása így is 17,000 koronába került. Ezek után a közgyűlés feloszlott. A közgyűlés után az ünnepelők *Holénia* Ernő uradalmi intéző vendégszerető házához mentek, a hol gazdagon terített asztal várta őket. A gazdag lakomán — ki ne ismerné Ernő bácsi híres, jó konyháját? — az első felköszöntőt Spillenbergné Barna főszolgabíró mondotta az ünnepeltre. Majd Wollner Marcell éltette az ünnepeltet és a főispánt, a kit még *Tahy* József alispán, *Bujanovich* Gyula orsz. képviselő, dr. *Tergina* Gyula kir. tanácsos, tanfelügyelő, *Szabó* József és dr. *Zoltán* Gedeon éltették. Utánuk *Kerekes* Pál szolgabíró a főispánt köszöntötte fel. Végül a főispán a háziasszonyra és a házigazdára mondott kedves felköszöntőt. A jelen voltak közül, az említettek kivül, még a következőknek a nevét sikerült megtudnunk: *Berzeviczy* Rezső, dr. *Holénia* Gyula, *Rusznák* Pál, *Zsebráczky* Géza, *Telekessy* János, *Ardó* Alfréd, *Kolossy* Miklós, *Lukovich* Aladár, *Holénia* László, *Roskoványi* József, *Brinszky* Antal, *Klauszer* László, *Bartók* István, *Szepesy* János, *Feldmann* Samu, *Stukker* István, *Ferenczy* Antal, *Bodnár* Béla, *Füzely* István, *Hamza* János, *Molcsán* János, *Deák* Imre, *Lord* Jenő és mások, a kiknek neveit már nem sikerült megtudnunk. A vendégek emelkedett s lelkes hangulatban sokáig maradtak együtt a vendégszerető háznál s csak a késői órákban távoztak egy kedves nap emlékével gazdagabban hazafelé.

— **Both Gyula** †. Közéletünknek egyik legnemesebb szívű tagja szállt sírba október 6-ikán, bothfalvi *Both* Gyula, ásgúti földbirtokos és nyugalmazott táblabíró személyében. Született 1839. év jan. 24-ikén Ungmegye Ördarma nevű községében. Jogi tanulmányainak elvégzésével a bírói pályára lépett s várme gyékben *Giralton* és *Eperjesen* sok esztendőn át szolgáltatót igazságot. Ítéleteinek kimondásában sohasem a rideg paragrafus, hanem nemes szívének sugallata vezette. Nem annyira a büntetés, mint inkább a javítás, jó útra térítés volt célja. (Miert is megnyugvással bízza reá mindenki ügyét.) Sárosvármegye, főleg *Eperjes* társadalmában fontos tényező volt. Nemes lelkületénél fogva azon kevesek közé tartozott, kit mindenki szeretett és tisztelt. Pártfogója, anyagilag is támogatója volt minden nemes ügynek, melegszívű barátja nagyszámú szív- és lélekmentesítő intézményeinknek. Vonzó pedig mindenkire, a kire a művelt szív és lélek hatással bírhat. A református egyház életében valóságos pátriárkai sorsot szabott elébe az isteni gondviselés, a mennyiben hamvaiból feltámasztotta, életre keltette *Eperjesen* a már több mint 200 év óta megszűnt ref. egyházat. Ennek szervezésében, a ref. hívek összegyűjtésében senki nem fejtett ki nálánál nagyobb munkásságot. Megérte ugyan annak felállítását, de, hosszas és fájdalmas betegsége miatt, mely több év óta ágyba döntötte, nem vehetett részt annak, a múlt hónap 25-ikén rendezett szép ünnepélyben, az önálló ref. egyház lelkészének beiktatásában. Védőbástyája volt a magyarságnak a végvidéken, a hol oly nagy szükség van

már ma az igazi magyar emberre. Tetteivel, szavaival példaképpen állott mindig a nép előtt, hogy tisztelje és szeresse azt a magyar földet, mely neki kenyert ad, mely hantjával eltakarja egykoron. Halála nagy veszteség tehát az egész magyar nemzetre. De leg nagyobb veszteség az ő kedvesre, családjára, melynek az ő fenkölt lelke és nemes szíve volt központja, mely az ő elmúltával igazán elmondhatja, hogy «leesett a mi fejünk koronája». A jó Isten adjon erőt és vigaszt kedveseinek a nagy gyász és veszteség elhordozására! Nekünk pedig sok oly kiváló, derek, jellemes embert, mint a megboldogult volt! *Ravatala* fölött *Révész* Kálmán kassai lelkész, *abuaji* ref. esperes, püspök-helyettes mondott megható imát, érdemeit gyönyörű szép beszédben méltatta *Gönczy* Gábor eperjesi ref. lelkész, míg *Liptai* Lajos ev. lelkész alesperes, a család kívánságára, tóttul beszélt az Ásgút és környékéről nagy számmal megjelent földművesekhez. A jóságos Isten adjon meggyőört testének örök pihenést a sírban, lelkének pedig dicsőséges feltámadást a mennyben!

— **Köszönetnyilvánítás.** Ömélt. dr. *Horváth* Ödön úr, m. kir. közigazgatási ítélobíró és családja, a mindenkori hálás kegyelettel emléklükben őrzött néh. dr. *Hartmann* Samu emlékére, az Izr. Nőegylet népkonyhája javára létesített emlékalapítványának 50 koronát; özv. dr. *Hartmann* Samuné úrnő, néh. ferje elhunytá alkalmából, az Izr. Nőegyletnek 50 kor-t; az Ev. Gyámintézeti Nőegylet a népkonyha céljaira 40 koronát adományozott. A fenkölt lelkű, nemes adakozóknak ezúton mond hálás köszönetet az elnökség.

— **Az eperjesi jogakadémián** a jelen félévben dr. *Ereky* István helyett, a ki az angol önkormányzat tanulmányozása végett még az év végéig Angliában marad, dr. *Maléter* István adja elő a jogbölcseletet. Dr. *Maléter* István több évet töltött a londoni, párisi és berlini egyetemen, a hol társadalomtudományi tanulmányokkal foglalkozott s a jogakadémia tanári-karának javaslatára a koll. felügyelőségétől engedélyt nyert arra, hogy ideiglenesen a társadalomtudományok köréből vett speciál-collegiumot tartson s illetve a jogbölcseletet előadhassa. Ez új magántanári tanszék végleges felállítására tárgyában a koll. igazgatóválasztmány legközelebbi ülésében fog határozni.

— **Köszönet.** A tüdőbeteg-szanatórium javára rendezett hangverseny alkalmából *Wienből* szállított hangverseny-zongora szállítása körül felmerült 178 kor. 60 f.-nyi fuvar költséget ömeltósága gr. *Vay* Sarolta a tüdőbeteg-szanatórium javára okt. 3-ikán megküldötte. E nemes s bőkezű adományért az elnökség ezúton mond hálás köszönetet.

— **Halálozások.** *Mandics* Jánosné sz. *Keresztes* Terézia, *Mandics* Ede, városunk volt polgármesterének édesanyja október 9-ikén, életének 76-ik évében *Huszt*on elhunyt. Temetése okt. 11-ikén d. u. 3 órakor volt. Az elhunyt halálával legközelebbiből süjtött családtagok: *Mandics* János, az elhunyt férje; *Maszalovics* Jánosné sz. *Mandics* Emilia, *Mandics* Ede, az elhunyt gyermekei; dr. *Mandics* Dezső, *Maszalovics* Irén, *Keviczky* Sándorné, *Mandics* Ilona, az elhunyt unokái; *Keviczky* Lóránd, az elhunyt dédunokája; özv. *Nagy* Károlyné szül. *Keresztes* Erzsébet, özv. *Nyisztori* Istvánné szül. *Keresztes* Vilma, *Keresztes* Róza, *Földesy* Károlyné szül. *Keresztes* Anna, *Keresztes* Klára, az elhunyt testvérei; *Kéler* Ilona, *Maszalovics* János, az elhunyt menyje és veje.

Halmi Jánosné szül. *Koch* Erzsébet, *Halmi* János, városunk köztisztviselőben álló tb. rendőrkapitányának felesége október 11-ikén, életének 52., boldog házasságának 23-ik évében, súlyos szenvedés után elhunyt. A megboldogult hült tetemeit október 13-ikán helyezték el örök nyugalomra a helybeli sírkertben. Az elhunyt halálával legközelebbiből süjtött családtagok: *Halmi* János, az elhunyt férje; *Sziebert* Rezsóné szül. *Halmi* Stefánia, *Halmi* Margit, *Halmi* Elemér, *Gerney* Béláné szül. *Halmi* Emilia, *Sinály* Gyuláné szül. *Halmi*

Gümőkór,
köhögés,
szamárköhögés,
influenza

csak
csak

SIROLIN
„Roche“-t
rendelnek.

Kik vannak a Sirolin „Roche“-ra utalva?

1. A kik hosszú időn keresztül köhögés bántalmában szenvednek.
2. Mindazok, kik tüdői gégehurutban szenvednek.
3. Asztmában szenvedők lényeges könnyebbülést éreznek már rövid használat után.
4. Skrofulás, mirigyduzzadásos, szem- és orrkatarros gyermekeknek fontos szerepe a Sirolin „Roche“-nak.

▲ táplálkozást nagyban elősegíti.

Csak eredeti csomagolású Sirolin „Roche“-t kérjen, minden utánzatot vagy pótkészítményt kérünk a leghatározottabban visszautasítani.

F. Hoffmann-La Roche & Co.
Basel (Schweiz) Grenzach (Baden).

Aranka, Spiesz Béláné szül. Halmi Gizella, az elhunyt gyermekei; Lenz Norbertné szül. Koch Kornélia, Koch Tivadar, az elhunyt testvérei; Lenz Norbert, az elhunyt sógora és Kamenitzky Etella, az elhunyt sógornője; Gerney Béla, Sinály Gyula, Spiesz Béla, Siebert Rezső, az elhunyt vő.

Vladár Emil nagybirtokos okt. 10-ikén hunyt el, élete 65. évében, Klazánban. Temetése nagy részvét mellett okt. 12-ikén Majoróczon ment végbe.

— **Hitközségi gyűlés.** Az eperjesi gör. kath. hitközség igazgató-választmánya okt. 9-ikén ülést tartott, a melyen a kántori állás szétválasztását tárgyalta s egyelőre a jelenlegi állapot fentartása mellett döntött. Sorra került a vallásos-tárgyú előadások ügye is, a melyeknek előkészítésével Gerbery Sándor kanonokparochus, Szémán István és Gyulai Géza tanárok bízták meg.

— **Női-ruhakelmék** legnagyobb választékban kaphatók *Zavatsky* Szilárd nődivat- és vászonkereskedésében Eperjesen.

— **A «Hehehe»** című élcslap *Haass* Béla, lapunk munkatársának szerkesztésében új életre éled. Értesülésünk szerint igazán művészi kivitelű karrikaturarajzokkal már a legközelebb meg is jelenik. Kívánatos volna, ha közönségünk melegebben karolná fel e hézagpótló lapot, mely közéletünk nyegleségeit ostorozva, igazi hivatást tölt be. A lap tartalmasságát a szerkesztő személye, a külső díszes kiállítást pedig azon körülmény biztosítja, hogy Kósch Árpád, lapunk kiadójának könyvnyomdájában készül.

— **Vándorkiállítás Eperjesen.** Városunk ismét azon szerencsés helyzetbe jut, hogy gyönyörködhetik az Országos Képzőművészeti Társulat által rendezendő vándorkiállításban. Még mindnyájunknak élénk emlékezetében él az az igazi műélvezet, melyben 1906-ban volt részünk. A szép festmények szemlélete nagyon nemesíti a lelket, finomítja az ízlést, szemünk élvezettel gyönyörködik abban a világban, a mit a művész ecsetje élénk varázsol. Nem lehet eléggé dicsérszünk a Képzőművészeti Társulat nemes vállalkozását, hogy a vidéknek is alkalmat akar adni az igazi műélvezetre, arra, hogy képet nyerjen a magyar művészet tárgyairól, fejlődéséről. Az idei vándortárlat, melyet okt. 30-ikán nyitnak meg ünnepélyesen, messze felülhaladja érték, nagyság tekintetében az 1906-ikét. Még 1906-ban csak 97 művész állított ki 196 műtárgyat, ma a kiállító művészek száma 139, a műtárgyaké 300. A kiállítás értéke 180,000 korona. A kiállítás lelkes, agilis igazgatója, békányi *Balogh* Bertalan, még azzal is kedveskedik az eperjesi közönségnek, hogy Szinyei Merse Pálnak, vármegyénk nagynevű szülöttjének gyönyörű képét a «Mezőn» címűt is elhozza Eperjesre, bár a képet, már megvették 4000 koronáért Miskolcra. — A kiállítás Egerben és Miskolcra bámulatos sikereket aratott, a közönség el volt ragadtatva, állandóan látogatta a kiállítást, mindent elkövettek egyesek és hatóságok a kiállítás sikere érdekében. A fényes sikert mi sem bizonyítja jobban, mint hogy Egerben 13,185 koronáért, Miskolcra 15,240 koronáért vásároltak képeket. — Az eperjesi kiállítás előkészítése, sikere érdekében vármegyénk érdemes főispánja okt. 18-ikén, kedd d. u. 2^{1/2} órára hölgytervezetletet hívott össze a megyeházára. Reméljük, hogy Eperjes városának minden szépért lelkesedő művelt, hölgyei nagy számban fognak megjelenni az értekezleten s mindent el fognak követni a szép kiállítás érdekében.

— **Esküdtek lajstroma** a november 17-ikén kezdődő esküdszéki ülészakra. *Rendes* esküdtek: Scholze Károly bankégy. hivatalnok, Péchy Elemér földbirtokos, Kovács Károly cizmadia, dr. Fenyves Adolf ügyvéd, Plachy Károly műalmi tisztvis., Kirchmayer Vilmos földbirtokos, Keller Győző ruha-kereskedő, Koch János szobafestő, Kirchmayer Gergely földbirtokos, Váradi Ignác magánmérnök, Bohrandt Lajos kereskedő, dr. Radács Gyula ügyvéd, Fränkel József divatárú, Péchy Elek földbirtokos, Faltin Géza szövetk. igazgató, Stern Ignác sörkimérő, Hartmann Ernő ruhafestő, Rontsinszky Géza bankégy. hivatalnok, Schwarcz Árpád haszonbérő, Prinz Antal lakatos, Spanner Róbert rézműves, Bilich Ferencz fodrász, dr. Réz Mihály jogtanár, dr. Engländer Emil ügyvéd, dr. Weiszer Emil ügyvéd, Szilvássy András asztalos, Lukovich Aladár magántisztviselő, Káposztás Gábor kőművesmester, Wiedmann Gusztáv vár. építész, Koscsus Vince lakatos. *Helyettes* esküdtek: Dianovszky Sándor kocsigyártó, Maléter Gyula birtokos, Bruck János malombérő, Kassay István nyug. tanár, Fridéry Kálmár asztalos, Schwarcz Adolf fényképész, Dugasz Mátyás kőműves, Fábrián István cizmadia, Tauth Viktor kereskedő, Méhely István asztalos.

— **A cognac, mint szépitőszert.** Margit olasz királyné tudvalevőleg a legszebb uralkodónők egyike Európában, arcbőre rendkívül tiszta és csodálatosan lágy és sima. Az osztrák-magyar nagykövetség attaséja nemrég bókot mondott erre nézve a királynénak, a ki mosolyogva azt felelte, hogy arca üdeségét egy földijének, az Esterházy-cognacnak — mely tiszta bordistillátum — köszönheti, a melyet rendszerint este, lefekvés előtt szokott használni. «Oh felség — mondotta erre a diplomata — ez a dolog nagyon meglep engem, mert szép honfitársnőimtól mindig azt hallottam, hogy semmi sem rontja meg úgy és teszi olyan keményvé a bőrt, mint az alkohol». «Meglehet — felelte a királyné, — de én az Esterházy-cognac-kal nem az arcomat, hanem a torkomat nedvesítem».

— **Népszámlálás.** Az 1910. évi népszámlálás előkészítése már megkezdődött megyénkben. Az alispán a múlt napokban értekezletre hívta össze a hét járás főszolgabíráját és a három szab. kir. város polgármesterét. Ezen értekezleten állapították meg a számlálóbiztosok és a felülvizsgálók napidíjait s a kiállítási díjakat. A számlálóbiztosok és a felülvizsgálók napidíjai városokra nézve 6 koronában s a községekre nézve 5 koronában, míg a kiállítási díj laponként 8 fillérben állapított meg. A népszámlálás végrehajtására vonatkozó általános utasítás értelmében a számlálóbiztosok és a felülvizsgálók beoktatásának egyöntetűségét a m. kir. központi statisztikai hivatal tisztviselőinek az egyes törvényhatóságokba leendő kiküldetésével s az ezek által tartandó magyarázó-előadásokkal közvetlenül elő fogja mozdítani. Ezen beoktató-előadást a vármegye összes járásaira és városaira nézve Eperjesen, október 22-ikén tartják meg E czélből valószínűleg a m. kir. statisztikai hivatal vezetője, *Vargha* Gyula min. tanácsos maga fog eljönni. A számláló-kerületek és a felülvizsgálói körök megalakítása és a számlálóbiztosok és felülvizsgálók kinevezése már megtörtént.

— **A Székely-féle javaslat és a jogi-vizsgák.** Minthogy a Székely-féle javaslatból pár hónap múlva törvény lesz, mindazok, a kik a törvény életbeléptéig doktorátust nem szereznek, csak két évvel később lehetnek önálló ügyvédek. A kik azt akarják, hogy az új törvény rájuk ki ne hasson és így két évet nyerjenek, forduljanak a dr. Dobó jogi szemináriumához (Kolozsvárt, Bolyai-u. 3.), melynek segítségével hat hét alatt letehetnek egy szigorlatot. Ez annál is inkább tanácsos, mert a beállott egyetemi rendszerváltozások következtében a szigorlatok anyaga aránytalanul megnagyobbodott. Az intézet kikököszözi tankönyveket helyettesítő, az összes szigorlati kérdéseket felölölő jegyzeteket, melyekből otthon elkészült jelölteket rövid rekapituláló kurzus során készíti elő. A «Jogi-vizsgák letétele» cz. most megjelent könyvet díjmentesen megküldi.

— **Zsebráczky Géza** r. k. plébános úrnak állami aranyéremmel és egyéb díjakkal kitüntetett méhézetéből való **különlegesség: lépesmész, szűzmész,** kis keretekben és amerikai boxisokban; továbbá pergetget, legfinomabb kárpáti **csemege-mész** kapható kizárólag *Kun* Sándor fűszer-, csemege- és cukorka-üzletében, Eperjesen

— **A cs. kir. szab. kassa-oderbergi vasút,** valamint az üzemében levő helyi-érdekű vasutak állomásain megrakáshoz és kirakáshoz kerülő összes *teherkocsiknak* díjszabászerű *rakodási ideje* ezennel a jövő évi márcz. 31-ikéig nappali 9 órára szállíttatik le. A leszállított rakodási határidő a közhírré tett raktári szolgálati órák kezdetétől, megszakítás nélkül, tehát a déli órákkal együtt számítatik.

— **A legújabb hajviselethez** szükséges loknik, hajbetétek s hajfonatok *Bilich* Ferencz színházi fodrásznál készülnek, Fő-u. 63. Kifésült hajat veszek!

— **Tűz.** Sárosújlakon rövid időközben már másodsor pusztított nagy tűzvész. A múlt napokban Kollár János, Fecsisin Péter, Leskó János és Szoroka Péter gazdák háza s gazdasági épületei estek áldozatul a tűzvésznek. Valamennyinek ott veszett az egész idejü termése. A kár meghaladja a 40,000 koronát, melynek nagyrésze biztosítási útján megtérül. — Hétfőn a múlt napokban szintén tüzeset volt. Fejbus János pajtája gyúlt ki. A tüzesetet a pajtában játszódozó gyermekek okozták.

— **Tévedés azt hinni,** hogy a poloskák petéikkel ki nem írthatók. Ha a *Löcherer Cimexin-poloskairót* használjuk, úgy nemcsak az élő poloskák pusztulnak el rögtön, de a Cimexin hatása folytán a peték nyomban kiszáradnak s többé ki nem kelnek. A *Löcherer Cimexin* mindenütt használható, szövetet, butort, falat vagy festést nem piszkál, nyomot vagy foltot nem hagy. Kapható: *Löcherer* Gyula gyógyszerárban *Bartfán* és *Pálesch* Árpád drogeriájában Eperjesen.

— **Vizbe fúlt.** Máté községből írja levelezőnk, hogy özvegy *Havran* Jánosné 78-éves asszony ittias állapotban belesett a háza előtti patakba s belefúlt.

— **A részegség áldozata.** *Soltész* József sósújfalusi gazdálkodó okt. 13-ikán részeg fővel hajította lovait a Lőcsei-úton. A lovak megijedtek s elragadták a szekeret. *Soltész* kiesett a szekérből s a szekér kerekei alá került. Ballába eltört s több könnyebb sérülést szenvedett. A súlyosan sérültet a mentők a helybeli kórházba szállították.

— **Egy népszerű.** A *Moll*-féle borszesz által a betegeknek egy ép oly gyógyhatású, mint olcsó szer nyújtatik köszvényes és csúszos bántalmaknál, sebeknél és daganatoknál. Egy üveg ára utasítással együtt 2 kor. Szétküldés naponta utánvétellel *Moll A.* gyógyszerész, cs. és kir. udv. szállító által, Bécs, I. Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban és anyagkereskedésekben határozottan *Moll*-féle készítmény kérendő az ő gyári jelvényével és aláírásával.

— **A féltékenységek áldozata.** Súlyos sérülésekkel hozták be október 10-ikén a helybeli kórházba *Urbánszky* Rezsőné, egy helybeli iparos nejét. A nyaka erősen fel volt metszve, melyet azonnal bevarrtak. Túl van már minden veszélyen. Kihallgatásakor azt vallotta, hogy férje féltékenységből akarta elpusztítani.

— **Köhögés és nátha** a mi éghajlatunk allatt, sajnos, igen gyakori vendégek, úgy, hogy bizonyos fokig már megszoktuk őket és nem tulajdonítunk könnyebb hurutoknak semmi jelentőséget. De ez teljesen hibás! A legcsekélyebbnek látszó köhögés súlyos tüdőbetegséghez vezethet és elhanyagolása annál kevésbbé jogosult, a mennyiben a minden gyógyszerárban vásárolható *Sirolin Roche*-ban oly szerrel rendelkezünk, mely azonnal, a köhögés kezdetén alkalmazva, a hurutot néhány nap alatt biztosan megszünteti. A *Sirolin* tehát egy igazi háziszser, mely igen áldados lehet, mert súlyos tüdőbajokat elháríthat, természetesen idejekorán kell adni; nem szabad előbb néhány napig várni, míg a hurut kifejlődik és tetlenül várni, vajjon nem fejlődik-e talán magától is vissza.

— **Rendőri hírek.** *Grünbaum* Kálmán biztosítási hivatalnok panaszt tett, hogy lakásából három arany-gyűrűt 435 kor. értékben elloptak. Gyanúja *Szeman* Margit 14-éves cselédjére irányul, a ki azonban tagadásban van. — *Spanik* Lajos 20 koronát talált. — A rendőrség följelentette a 9. sz. honvéd-gyalogezred parancsnokságánál *Venetianer* Artur számvevő-altszert, a miért okt. 10-ikén hajnali 1/4 4 órakor a Központi-kávéház előtt a gyalogjárón négy polgárt kivont karddal vezényelt. — *Cservenyák* Györgyné szül. Szabol Erzsébet, 30-éves, iszákos asszony a «Podhorányi-kúti» lakásáról eltűnt. Ugyanaznap délelőttjén, 10 óra tájt, látták utoljára a Finta felé vezető úton. *Cservenyák* Györgyné alacsonytermetű, világos gesztenyabarna hajú, kerek, sápadt, kissé beesett arcú nő, orra a rendesnél kisebb, szabályosan egyenes, szeme vöröses-szürke, szája rendes és kicsi, fogsora ép, de kissé előreálló; hamuszürke ruhát viselt. — *Groh* Lajos 12-éves cipész-tanoncz Eperjesről eltűnt. Eltűnésekor fekete, hosszú nadrágot, fehér, kékcikós inget, vastag, fehér, piszkos kötényt, piros-szalagos világos szalmakalapot viselt s mezítláb volt. Egészséges, piros arcú és alacsony termetű. — Az eperjesi rendőrség a nagymihályi csendőrs távirata alapján kinyomozta s letartóztatta *Szabó* Gyula 25-éves, ungsertészi születésű képezészt, a ki Lengyel Miklós, Harcsár János és Demkó Mihály álnévek alatt különféle csalásokat követett el s az így szerzett pénzből feltűnően költezett. A rendőrség már szept. havában, mert mulatóhelyeken költezett, igazolásra szólította, de bizonyított hiányában, G. g. kath. lelkész igazolása alapján, szabadon engedte.

A szomszédból.

— **Huszonöt év a magyar dal szolgálatában.** Abatj-Tornavármegye dísztermében október 10-ikén tartotta a Kassai Zenekedvelők Dalegylete idej, harmadik rendes közgyűlését, a melyen egyik dalos-testvérét: *Hanusovszky* Ferenczet, a kassai adóhivatal ellenőret, a ki immár huszonöt éve áll a magyar dal szolgálatában, ünnepelte. Erdemeit elismerte a Magyar Dalegyesületek Országos Szövetsége, a midőn a negyedszázad elteltével díszoklevéllel és éremmel tüntette ki, a melyet méltó keretben, díszes közönség jelenlétében nyújtott át dr. gróf Csáky Adorján, a Kassai Zenekedvelők Dalegyletének elnöke. Dr. Fischer-Colbire megyéspüspök az ünnepelt tiszteletére ebédet adott, a melyen a dalegylet vezetősége is résztvett *Hanusovszky* ünnepelését annál nagyobb örömmel regisztráljuk, mert megyénk szülöttje, s 23 évvel ezelőtt, mint az Eperjesi Dalegylet tagja, állott a magyar dal szolgálatába.

— **Búcsú-betiltás.** Zemplénumegye alispánja a Laborczeri községi monostori kolostorban okt. 14-ikén tartani szokott búcsút, a kolera-veszélyre való tekintettel, ez évre betiltotta.

A vérben levő mérges anyagok és a vértisztítás módjai.

A tisztátalan vér nemcsak a különböző bőrbetegségek kórokozója, hanem általában minden betegség csirája.

Ha a vér mérges anyagokkal van telítve, úgy az feltétlenül megnyilatkozik valamely betegségben. Ez esetben nem elegendő magát a betegséget gyógyítani, hanem a vért kell gyökeresen megtisztítani alapos vértisztító-kúra alkalmazásával.

Különösen tavasszal eszközlik az ilyen vértisztító-kúrát nagy előszeretettel, és ez nagyon helyes is, mert a tél folyamán különböző mérges anyagok halmozódnak fel különösen a vérben s ezért nagy fontossággal bír, hogy azon emberek, a kik bármely néven nevezendő betegségben szenvednek, most alapos vértisztító-kúrának vessék alá magukat.

Csak hogy előbb-utóbb meg kel szünnie azon elévült és tudományos szempontból teljesen tarthatatlan felfogásnak, mintha a különböző hashajtó-szerek ugyancsak vértisztító-szerek volnának. Ezek legfeljebb valamely makacs székrekedésnél segíthetnek, de a vér vegyi összetételének javítására képtelenek.

Tényként kell elfogadni, hogy úgy az anyagcsere betegségei, mint a belső szervek gyulladási tünetei, valamint a vértorlódás folytán keletkezett betegségek $\frac{1}{10}$ -része a vér helytelen összetételének következményei, vagyis a vér méregtartalmának folyományai. Ezen betegségek: csúsz, reuma, cukorbetegség, elhíjasodás, vérszegénység, a legtöbb bőrbetegség, epe- és májbetegség, szívbaj, vízbetegség, vesebaj, csontszú, aranyér, asztma, fejfájás, fagyos lábak, a meghülésre való hajlam, a légző- és emésztőszervek gyulladási állapota és még sok más.

A ki azt állítaná, hogy ily különböző betegségek nem származhatnak egy okból, az tartsa szem előtt a következőket: ha a vérnek nincs meg a rendes vegyi összetétele, ha hiányzik belőle a feltétlenül szükséges vérsav, nem képes a tudóiban elegendő oxigént magához venni s így nem képes a szervezetet a szükséges oxigénnel ellátni, ebből keletkeznek az anyagcserebetegségek. Ugyanezen okból nem képes a káros anyagokat, mindenekelőtt a mérges húgysavat a testből eltávolítani, ez átszivárog a vérbe, miáltal akadályozza a vérkeringést. Ebből származnak a vértorlódásból eredő betegségek, a gyulladások és a szív különféle bajai. Ezt minden orvos tudja. Ha a vér összetételét megjavítjuk, a vért megtisztítjuk, úgy ezen nehézségek eltűnnek.

Hogy mily csodás hatása van az ilyen vértisztító-kúrának, azt egyes esetekkel akarjuk illusztrálni. A legjobb és legerősebb vértisztító-szer és vértápsó dr. Schröder «Renascin»-ja. Igazolják ezt a hálaíratok ezrei, de meg az is, hogy orvosok mindenütt ajánlják. A sok ezer hálaírat közül kettő a következőket mondja:

Eperjes, 1910. április 24.

Körülbelül egy hónapja, hogy tudomást szereztem az Ön világhírű «Renascin»-szeréről. Ön küldeményének 2 és $\frac{1}{2}$ doboza elhasználása után nagy örömmel értesíthetem arról, hogy gonoszul zaklató idegességemből teljesen kigyógyultam. Fejfájásom, mely szünni nem akart, már reggel kezdődött s oly mértékben fokozódott, hogy a betűk táncoltak a szemem előtt s nem tudtam gondolkodni. Mindezen jelenségeket az Ön kiváló praeparatuma segítségével lektüzdöttem és most újult erővel látok munkám után. Fogadja, mélyen tisztelt Orvos úr, a fűzet megküldéséért, továbbá a pasztillákért hálás köszönetemet! Sohasem fogom elmulasztani, hogy az ön híres csillapító-szerét, a «Renascin»-t szenvedőknek ajánljam.

Gottl M.

Porrog, 1910. április 26.

A «Renascin»-pirulából egy próbadozot és két eredeti dobozt elfogyasztottam és az étvágyhiányom és az álmatlanságom egészen megjavult, hogy ehetem és nyughatom, mint fiatalkoromban, a miért is Önöknek a legnagyobb köszönetemet nyilvánítottam.

Füsz István.

Ugyanazon szer használt tehát fejfájás, étvágytalanság, álmatlanság ellen: ez is igazolja, hogy ezen betegségeknek egy a forrása: a tisztátalan vér.

Ez a szer annál inkább ajánlható nyugodt lelkiismerettel, miután a kísérlet semmibe sem kerül és jó eredményért kezeség vállalatik. Ezen közleményre való hivatkozással közölje címét Dr. med. Schröder H. K. f. b. t., Berlin W., 35., postafiók K. 73. czéggel s nemcsak egy próbadozot kap ingyen, hanem egyidejűleg, ugyancsak ingyen, egy rendkívül érdekes és tanulságos könyvet is, mely a különböző betegségek keletkezését és terjedését tárgyalja. Ajánlatos azonban ezen kedvezményt minél előbb igénybe venni, mert az érdeklődés természetesen igen nagy lesz. Csak megér egy levelező-lapot az a szer, mely már ezeknek segített!

A pontos cím: Dr. med. Schröder H. K. f. b. t., Berlin 35., postafiók K. 73.

SZINHÁZ, ZENE.

Szebbnél-szebb előadások, gyér látogatottság. Ez a mult hét színházi életének rövid referádája.

Vasárnap (okt. 9-ikén) délután a «Sulamith» került színre a már multheti számunkban méltatott jó előadásban. Az esti előadás adták az idény első népsziművét: Almásy Tihamér «Tót leány»-át. A címszerepben L. Keresztély K. eredeti alakítást nyújtott. Fátol Heddy Máté Julis szerepét ismert elvenségével igen kedvesen töltötte be. Jó játékát tökéletes egészszékerekítették ki Székely Gyula (Bandi) és Szőregy Gyula (Misu). A többi szereplő is, kivétel nélkül, kitűnően játszott.

Hétfőn (okt. 10-ikén) ismételt az «Erdészlány» került színre. Az előadás, az előzőhöz hasonlóan, kifogástalan volt.

Kedden (okt. 11-ikén) adták elő Victorien Sardou 5-felvonásos, nagyhatású drámáját, a «Toscá»-t. A címszerepben Markovics Margit játszotta, a kinek nagy drámai tehetsége minden mozdulatában, minden szavában fényesen nyilvánult meg. Csak az őszinte elragadtatás hangján emlékezhetünk meg ezen szerepléséről. Sikerében méltán osztályosává tehetjük Erneyi Jánost, ki Mario Cavaradossi szerepét nagy tökéletességgel töltötte be. Kitűnően alakított s játszott Szőregy Gyula, mint Scarpia báró, ez a vérbeli színész, ki minden szerep körben elsőrangú nyújt.

Szerdán (okt. 12-ikén) Bakonyi Károly és Kálmán Imre «Obsitos»-a került színre. Bátran megállapíthatjuk, hogy ez volt a legsikerültebb estje Székely Gyulának. Nagyszerűen érezte magát s kiváló volt a nemzetesszony szerepében T. K. Thege Emilia. Fátol Heddyt Málsi szerepében új oldaláról ismertük meg. Igazán kedves jelenség volt. Szászorszép (Márkus Sándor) Piroksa leányával (Feledi Boriska) s Tihamér fiával (Szőregy Gyula) igazán «finom» család volt. Feledi Boriska kedves énekével s kecses tánczával teljesen meghódította ez este a közönséget. A «finom» család többször volt kénytelen megjelenni — ez egyszer a nagyszámú közönség hívó tapsaira. Gáspár, Erneyi, Szóts, Miklós szintén kitűnők voltak.

Csütörtökön (okt. 13-ikán) újból «Az obsitos» került színre.

Pénteken (okt. 14-ikén) a «Luxemburg grófja»-t adták ismételt, az első előadáséhoz hasonló sikerrel.

Szombaton (okt. 15-ikén) került színre Edmond Rostand nagyírú drámája, «A sasfók» (L'aiglon), a címszerepben Markovics Margittal, a ki a reichstadti herceg nehéz szerepét adta a már tőle megszokott művészettel. Flambeau Seraphine szerepét Erneyi János, Metternich szerepét Gáspár Jenő adta.

*

Jövő heti műsor: Vasárnap d. u. 1/4 órakor (méréselt helyárrakkal): «A tót leány», népszimű; **este: «A cigánybáró», operett. — Hétfőn** (méréselt helyárrakkal): «Tatárjárás», operett. — **Kedden: «Tetemrehívás», szimű. — Szerdán: «János vitéz», operett. — Csütörtökön: «A haramiák», dráma. — Pénteken** (méréselt helyárrakkal): «A varázskeringő», operett. — **Szombaton: «Tilos a csók», operett. — Vasárnap d. u. «A tatárjárás», este «A muzsikuszlány».**

Itt említjük meg, hogy szerdán János vitéz szerepében Feledi Boriska lép fel, ki az 1905 évben Budapesten rendezett «János vitéz»-versenyben az első díjat nyerte.

Kedden a «Tetemrehívás»-ban és **csütörtökön** a «Haramiák» cz. drámában az igazgató, Mezey Kálmán, mutatkozik be egy-egy kiváló drámai szerepében.

EGYESÜLETEK.

Martinovics-kör, Eperjesi Szabadgondolkodók Egyesülete.

A Martinovics-körnek célja azonos a Budapesten nagy eredménytel működő és működéséről ország-szerte ismert Galilei-kör céljával. A természettudományi világnézetet s az ezen világnézetnek megfelelő társadalomtudományi ismereteket s az ezekből kisarjadzó praktikus társadalmi törekvéseket akarja terjeszteni Magyarország azon részében, a melyben leginkább uralkodik a középkor. A melynek középkori «urai» az analfabéta-tanfolyam rendezésére vállalkozni merő kurmai tanító törekvéseit komikusnak találják és neveltségesszük. A hol az «intelligens» emberek ma, a XX. században sem akarják meglátni azt, hogy a tudás terjedésének a népek millióinak boldogságára nagyobb befolyása van, mint a vallásnak, nagyobb befolyása, mint a jótékonykodásnak, nagyobb szerepe, mint a hazafias frázisoknak.

Egyesületünk hiányt pótol. Városunk többi egyesülete a modern természettudomány és szociológia eredményeinek terjesztésére vállalkozni nem tud és nem is

mer. Langyos és semmitmondó, csak ismereteket terjesztő, de gondolatokat nem ébresztő, a gondolkodást nem képző vetített képek előadásokkal izolált és teljesen értéktelen ismereteket terjeszt. Holt és haszontalan «tudományokkal» foglalkozó előadásai semmi nyomot nem hagynak, tudásvágyat nem ébresztenek. A Martinovics-kör célja pedig éppen az, hogy a tudásvágyat felébreszse, hogy a gondolkodást felkeltse, hogy tagjait az önképes fegyverével fölfegyverezze.

Ennek a nagycélnak elérése végett egyesületünk hetenkint rendszeresen

1. természettudományi és társadalomtudományi szemináriumokat rendez. Az első szeminárium előadást okt. 18-ikán, kedden este 8 órakor a Newyork-kavéház nagytermében Ruttkay Nedeczky Béla tartja «A modern magyar költészetéről». A következő szemináriumokat egy-két hetes időközökben fogja rendezni a kör és azok idejét és helyét a helyi lapok útján és hirdetések által fogja közhírré tenni;

2. a szemináriumokon kívül a legkiválóbb hazai tudósok fogják körünkben előadásokat tartani. Többek között dr. Pikler Gyula és dr. Somló Bódog egyetemi tanárok, dr. Ágoston Péter jogakadémiai tanár, dr. Vámbéry Rusztém egyetemi magántanár, dr. Székely Aladár és Várad Zsigmond országgy. képviselők, dr. Jászai Oszkár és dr. Kunfi Zsigmond szerkesztők, dr. Stein Fülöp, dr. Madzar József és dr. Dalmady Zoltán orvosok, dr. Fényes Samu, dr. Szende Pál és dr. Rónai Zoltán ügyvédek, dr. Szalay Károly, Zigány Zoltán, dr. Fáber Oszkár és dr. Fülöp Zsigmond budapesti tanárok;

3. a kör tagjainak olvasótermet bocsát rendelkezésére, a hol a tagok modern természettudományi és szociológiai könyveken kívül a VILÁG cz. napilapot és a NYUGAT, RENAISSANCE, HUSZADIK SZÁZAD és SZOCIALIZMUS cz. folyóiratokat olvashatják.

Kérjük tehát mindazokat, a kik a fenti törekvéseket helyeseknek tartják, lépjenek be egyesületünkbe. Azok pedig, a kiknek a társadalmi függősége ezt meg nem engedi, támogassák egyesületünket anyagiilag és erkölcsileg. Esetleg névtelenül is

Munkára, nemes munkára hívjuk föl mindazokat, kik a modern magyar nemzeti állam megalapozásában ki akarják venni a maguk részét.

Eperjes, 1910. október hava.

A Martinovics-kör.

TANÜGY.

Megbízás. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Csátori Jánosné a demétei, Simon Mária a bércaizjai áll. el. iskolánál a női-kézimunkatanítás ellátásával megbízta.

Iskolaügy-rendezés. Tapolyradvány és Tapolymegyes községek iskolaügyének rendezése érdekében fordult meg e napokban kir. tanfelügyelőnk előtt egy küldöttség oly kérelemmel, hogy községükben külön iskola létesítése iránt lépéseket tegyen. Ime, mily szép tanüjlet adja a két község lakossága abbelei nemes törekvéseinek, mely nem riad vissza az iskolaépítési költségek súlyos terhétől, csak hogy gyermekét saját községében lássa beiskolázva. E két kisebb község tankötelesei jelenleg más, szomszédos iskolákra vannak utalva, azonban az eddigi alapon való beiskolázásukat részint a nagy távolság, részint a lakosság vallásának többfelesége megnehezíti. A községek iskolaügyének egységes alapon való rendezését a kir. tanfelügyelő megkezdte.

Tanítóknak népszámlálóbiztosokul való alkalmaztatása. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 3617. sz. rendeletével kimondja, hogy a nyilvános vagy nyilvánossági joggal felruházott elemi iskolákban alkalmazott férfitanítók — tekintet nélkül az iskola fentartójára — egy számlálókörületben a számlálóbiztos, esetleg felülvizsgáló teendőket ellátását, ha a főszolgabíró vagy polgármester által kineveztetnének, a törvényben biztosított díjazás mellett, fegyelmi felelősség terhe alatt elvállalni kötelesek. Ehhez képest fel is hívta a kir. tanfelügyelőt, hogy erről a tankerület összes elemi iskolai rendes tanítóit, az iskolák jellegére való tekintet nélkül azonnal értesítse s őket utasítsa, hogy a menyiben számlálóbiztosokul és esetleg felülvizsgálóul kineveztetnének, a tisztséget haladéktalanul fogadják el és a teendőket iránt magukat idejében és kellően tájékoztassák.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Haverda Mária bűnpöre.

— Az EPERJESI LAPOK budapesti tudósítójától. —

A folyosó.

Oktober 6-ikán kezdte meg a budapesti esküdt-szék Haverda Mária s társai bűnpörének tárgyalását.

A tárgyalás első két napján az alkotmány-utcai nagy törvénykezési palota semmivel sem árulja el azt, hogy az épület tanácstermében most egy nagy pörnek a tárgyalása folyik. Mások sokkal kisebb, s nem oly szenzációs pörök tárgyalásakor, megváltozik nemcsak az épület, hanem még az utca képe is.

Ilyenkor meglevenedik az épület egész környéke. Mindenfelől csak úgy özönlik a nép. Mindenkinek a törvényszéken van dolga. Az épület második emeleti

folyosóján egész népvándorlás van. Mindenki a törvényes elnökkel akar beszélni, még pedig fontos és sürgős ügyben. Mindenki az ügyésznek jóbarátja, s csak egyetlenegy szót óhajt neki mondani. Azonban sem az elnököt, sem az ügyészt nem lehet az egész épületben látni, annál kevésbé megtalálni. Szinte észrevétlenül, talán rejtett utakon, ajtókon jutnak be a tanácssterembe.

Legnagyobb és legtekintélyesebb úr ilyen alkalmakor az irodaigazgató. De ez érthető is. Hiszen ő a belépőjegyeknek korlátlan ura. Megsüvegelik, megmagaságozzák, s nem tudom, mire nem képes a közönség egy-egy jegyért.

A terem előtti folyosón rendőrök tartják fenn a rendet, mert ellenkező esetben nemcsak gazdát cserélnének a fogásokon lógó felöltők vagy télikabátok, de bizony könnyen megtörténne, hogy a néptömeg magával ragadná ama két hivatalosukat, kik a bejáróajtóknál a jegyeket ellenőrzik. Mindenütt zaj, lármá, itt-ott zsvaj, veszekedés, mi csak akkor szűnik néhány percze, a mikor a tárgyalás megkezdését jelző villamoscsengő megszólal.

Csodálatos dolog; most a Haverda-bünpörnél alig van érdeklődő. Leginkább ügyvédek, bírák s újságírók azok, kik szem- s fültanúi a tárgyalásnak. De ez a jelenség csakhamar megváltozott, mert már a harmadik napon nagyobb az érdeklődés, s azóta folyton növekszik, úgy, hogy a pör vége felé szinte élet-halál-harcz folyik egy-egy jegyért.

A tanácssterem.

A tanácssterem ilyen nagy pörök alkalmával nagyon kicsinek bizonyult. De ezen változtatni nem lehet, mert ez a reneteg épületnek legnagyobb helyisége. Körülbelül olyan nagy, mint Eperjes város dísztermének a fele. Világítása rossz, s így a szemnek meg kell szokni a terem homályát, hogy a bentlévő alakokat tisztán kivehesse.

Az elnök, a bírák és az ügyész a közönséggel szemben, a védők az elnöki emelvénytől jobbra, az esküdtek pedig balra foglalnak helyet. A védők emelvénye előtt van a vádlottak padja, s így a vádlottak és az esküdtek farkasszemet nézhetnek. A nézőközönség padjai közül az első két sor az újságíróké, a többi a nagyközönségé, azaz azé, kinek belépőjegye van.

A teremnek van még három karzata is, csak hogy a három karzat nem nagyobb, mint három színházi páholy. Az egyik karzat az elnöké s többnyire üres, a másik kettő ügyészeké és bíráké, kik bármikor jegy nélkül is bemehetnek, persze csak akkor, ha van üres szék. Ez pedig nagy pörök tárgyalásakor nem igen van, mert az ajtónál álló szolgáló egy «kis szivarral» ért szívesen beengedi a nem-bírókat vagy ügyészt is.

A vádlottak.

A Haverda-pörben — tudvalévő dolog — három vádlott volt. *Jánossy*, a gyilkos; *Haverda* Mária, a főbűjtő és *Vojtha*, a büntett előmozdítója.

Jánossy Aladár sovány, magas, gondosan öltözött, barna férfi a pad szélén, leginkább bajuszát pederve, csendesen ül. Az elnök vagy valamelyik esküdt kérdésére folyékonyan, világosan és hangosan válaszol. Ilyenkor, nyakkendőjét megigazítva, fölkel és meghajtja magát a kérdező előtt. Büntésait folyton vádolja, magát pedig kitűnően védi. A tanúkat egyes jelenségekre, cselekményekre figyelmezteti, s határozott fellépésével többeket zavarba is hoz. Célja: zinkostársait leleplezni. Bosszújában bűnét megvilágítva, társait nagyon rossz világításba helyezte. E pörben ő a legszimpatikusabb vádlott, kit az elnök is kedvel, már a mennyire egy törvényszéki elnök egy gyilkost kedvelhet.

Haverda Mária egyszerű, sötétkék ruhát visel. Oldalt szénélve csinos, sokak szerint szép, de szemközt nézve határozottan közönséges arc. *Jánossy* és saját öre közt ül. Ritkán van szava egyik vagy másik tanúhoz. Ha beszél, csengő hangja kissé reszket. Szoknyáját rendszeren úgy rendez, hogy idomai érvényesülhessenek, s ha ez sikerül, akkor hol az esküdtekre, hol a közönségre néz s keresi a hatást. Súlyosabb vallomásoknál csodálkozik, zsebkendőjével szeméit dörzsöli, mintha könyűit törölné, de ha valami kedvezőt hall, diadalmas mosoly ül ajakára. Szünet alatt a mögötte ülő védőjével tárgyal. Ilyenkor fel kell állania, mit szívesen tesz meg, mert szép és plasztikus természetével hódítani vágyik. Természetesen minden szem feléje néz, mindenki legszívesebben vele foglalkozik.

Vojtha Antal a legegyszerűbben öltözött vádlott. *Haverda* és saját öre közt teljesen hallgatagon, ölbe tett kezekkel ül. Arca több intelligenciát árul el, mint *Jánossy*é, azonban csalódik az, a ki egy dőlczeg katonatisztet vélt látni. *Haverdának* unokatestvére és — vallomása szerint — nem szeretője, hanem inkább gyöngéden szerető rokona volt. Szünet alatt ő is védőjével tárgyal, de azt tényleg szükségből s nem feltűnési vágyból teszi. A tárgyalás alatt minden reá vonatkozó vallomásra figyel, egyébként közömbös az egész ügy iránt. Ha egyik-másik tanú szerinte igazat, vagy kedvezőt mondott, megelégedve, fejével bólint egyet. A hozzáintézett kérdésekre óvatosan felel, egyébként tagadja azt, hogy neki ebben az ügyben bármi része is volna. Vele foglalkozik a közönség a legkevesebbet.

Az esküdtek.

Az esküdtek jóképű, különböző korú, foglalkozási és terjedelmű bácsik. Két sor padban foglalnak helyet, s a mint illik, büszkén, nagy jelentőséget és fontosságot tulajdonítván jelenlegi állásuknak. Mindenki előtt egy ív papiros és írón. Azonban alig jegyez közülök valaki va amit. Sokan azt hiszik, nincs is mit. De egy szőke fiatalember, dr. Micheller nevű ügyvéd, kit az esküdt urak, fiatalok daczára, főnököknek választ-

tottak, az egész pör tartama alatt folyton figyelt. jegyzett, sőt még a vádlottakhoz és tanúkhöz kérdéseket is intézett. Nem tudom biztosan, hogy vajjon ennek a körülménynek lehet-e tulajdonítani azt, hogy a legtöbb esküdt csak a tárgyalás elején érdeklődött a pör iránt, vagy pedig kifáradt a sok szócsépelésben és a hosszas ülésben, vagy pedig otthon az asszonyok kényszerítették a férjesküdeket, hogy jó esz Mariska vádlott igazságot kerülni, mert különben... Az tagadhatatlan, hogy az esküdtek nehéz helyzetben voltak a szegedi esküdtszék ítélőhatala miatt; de sem az ezen pörben már egyszer hozott ítélet, sem a szegediek által rendezett ovációk, sem más körülmények nem befolyásolták az esküdtek igazságszeretét, s meghótták az ítéletet szívük, lelkük és legjobb tudásuk szerint, melybe mindenki, még *Jánossy* is belenyugodhatott, csak *Haverda* és *Vojtha* nem.

Becsületesen feleltek meg nehéz feladatuknak a budapesti esküdtek.

A közönség.

A közönség, vagy jobban mondva a hallgatóság, mindnyagobb és nagyobb kíváncsisággal, de azért óriási türelemmel várta a verdiktet. Voltak olyanok, kik a pör kezdetétől annak befejezéséig bent szorongtak a teremben és figyelemmel kísérték a pör egész menetelét. Voltak sokan, kiket nem a pör, csak egyes vádlottak érdekeltek, különösen pedig sokan, kiket *Mariska* vádlott tüzes szeméi vonzottak oda, s a mikor a hírhedt és inkább kihirdetett szépségben csalatkoztak, mérgesen távoztak a teremből.

Bármilyen erőlyesen vezette az elnök a tárgyalást, a közönséget sokszor elragadtatta a közbeszólás szenvedélye. Ilyen közbeszólások vagy megjegyzések néha oly találók voltak, hogy még a komor bírákat is nevetésre bírták. A sok közül a legérdekesebb volt, mikor a két férfi-vádlott, ki most egymásnak halálos ellensége, egyszerre vizet iszik. Komikus jelenet volt, mit felhasználna egy közbeszóló, odaveti nekik hangosan: «koczinssanak egymással».

Minden néző valamelyik vádlottnak titkos pártfogója is. Ha alkalma s módja nyílik, úgy szimpátiájának vagy antipátiájának valami úton-módon kifejezést ad. Ez legtöbbször szünet alatt történik, és pedig leginkább a folyosón. Természetes, hogy legtöbbször összeves és vagy fogadás az eredménye. Mindennek az elnök közbeszólása, rendreutasítása vagy a csengő szava vet véget. Feltűnő, hogy női hallgatóság nincsen a teremben az egész pör alatt.

Az ítélet.

Hatnapi tárgyalás után, kedden az ügyész megtarthatta szép és magasszárnyalású beszédét. Kis szünet után elhangzottak a védőbeszédék is. Legértéktelebb beszédet mondott a pózó és önhitt dr. Gál J. nő.

Míg az esküdtek tanácskoztak, rettenetes lassan telt az idő. Mindenki türelmetlen, de legtűrelmetlenebb a három vádlott. Teljes bizonytalanságban telnek a rettenetes perczek, míg csak éjféltűn negyedkettőkor csöngetés jelzi a verdiktet.

A vádlottakat egyenkint vezették be a terembe. Első volt *Jánossy*, ki nyugodtan helyet foglal a padon, utána következett *Vojtha*, s végül utolsónak jó *Haverda* Mária. *Vojtha* és *Haverda* izgatottan tudakolják védőiktől az eredményt, s mikor *Haverda* ezt megtudja, szívéhez kap.

Az elnök a három vádlottat a bírói emelvény elé állíttatja, s kihirdeti előttük az esküdtek verdiktjét. A vádlottak mozdulatlanul, halálsápadtan, a hallgatóság léleketet visszafojtva hallgatja az elnök szavait. Hátra van még az ítélet.

Most már az sem késik soká. Két óraker éjféltűn az elnök kihirdeti ezt is. *Jánossy* a legnyugodtabb, *Haverda* az ítélet kihirdetése alatt halántékát nyomogatja, *Vojtha* rosszul lett.

Az ítélet kihirdetése nemcsak a vádlottakra, de a hallgatóságra is mély benyomást gyakorolt.

A három elítéltet a börtönőrök cellájukba kísérik, míg a közönség csendben, megilletődéssel távozik a teremből és csak az imént elhangzott verdiktet és ítéletet tovább adja az utcán várakozó kíváncsi néptömegnek.

Kuhárszky László.

IRODALOM.

Egy modern mindentudó.

Semmi sem jellemzi jobban a mi korunkat, mint az az ellentét, a mely a művelt embernek ismeretköre és a mindennapos szükségletté vált ismeretek roppant kiterjedése között van. Az embert arra hajtja a szükség, hogy többé-kevésbé egyoldalúan képezze ki magát, ha a maga életpályája dolgaiban teljes és biztos képzettséget akar szerezni. A tudományok többi területeit kénytelen elhanyagolni, a polihisztor ma már körülbelül a lehetetlenségek sorába tartozik. Viszont azonban az élet minduntalan vet fel olyan problémákat, melyek megoldásához okvetlen szüksége van mindenkinek szakmájától távolos ismeretekre.

Ezt az ellenmondást a modern ember úgy egyenlíti ki, hogy tart magának a könyvespolczán egy saját külön mindentudót, a ki tud mindent, a mire gazdájának szüksége lehet és gyorsan, könnyen, megbízhatóan ad meg minden felvilágosítást minden fölmerülő kérdésre. Ez a mindentudó — mindenki kitalálhatta — a *lexikon*, ez a modern életet jellemző könyv, az emberi művelődés eredményeinek a mindennapi élet számára való feldolgozója.

Nagy kulturájú nemzeteknél a lexikonnak különböző típusai fejlődtek ki, a feldolgozás módja, a terjedelem stb. különbségei szerint s egy-egy nagy

lexikon valóban enciklopédiája szokott lenni az egész emberi művelődésnek. Nálunk azonban jóformán csakis a nagy, számos kötetre rúgó lexikonok alkotása irányában haladt a fejlődés. Tudjuk, hogy az első erőfeszítések ebben az irányban még a múlt század első felében történtek, de sikerre csak a legújabb időben jutott az ügy. Csaknem teljesen el volt azonban eddig hanyagolva egy másik lexikon-típus, a melynek pedig gyakorlati hasznossága talán fontosabb a nagy lexikonokénál is: a kisebb terjedelmű, de épp azért könnyebben kezelhető *kézi-lexikon*.

Mindenki tapasztalhatta, hogy mikor hirtelen egy adat, egy tényre vagy sürgős felvilágosításra van szüksége, a nagy lexikon célszerűtlenség bizonyul, mert a címzők roppant tömkelegében idő kell, a míg rábukkan a keresett címzőre s ha megtalálja is, oly bő és hosszas ismertetést talál, a mely inkább tanulmányozásra való, mint a gyors, pillanatnyi tájékoztatásra.

Ez adja meg leginkább a kézi-lexikon szükségét. Munkám vagy olvasmányom közben fennakadok egy adaton, a melyet nem ismerek, pedig nélküle nem haladhatok tovább. Arra azonban sem időm, sem nyugalom, hogy az illető tárgyról hosszas értekezéseket olvassak. Csak azt az egyetlen adatot keresem, a melyre szükségem van, hogy aztán tovább haladhassak. A nagy lexikon a maga túlságos bőségével nem ilyenkorra való, itt a kisebb kézi-lexikon segít, a melyben hamar megtalálom, a mire szükségem van és azonnal rábukkanok arra az adatra, a melyet keresek, a nélkül, hogy fölöslegesen töltenem kellene az időt. A nagy lexikon bővebb felvilágosításai elmaradnak egy nyugodtabb órára.

A nagy lexikon tulajdonképpen enciklopédia, a mely teljességre törekszik s ezért felölel minden olyan részletet is, a melyet az ember sohasem keres lexikonban, mert nem szükséges keresni, úgyis tudja. Talán még az elemi iskolában tanulta meg. Mi szükség van arra, hogy ezek is benne legyenek? A nagy lexikon, a maga elméleti teljességre való törekvéseben, nem hanyagolhatja el az ilyen részleteket, a kisebb kézi-lexikon azonban, a mely csupán gyakorlati célokra törekszik, bátran ellehet és el is van nélkülük, mellőzi őket, mint fölösleges ballasztot, a melyet úgy sem keres benne senki, tehát nem is nélkülözlenki.

Az ilyen kézi-lexikon praktikus használhatóságát kipróbálhatta mindenki. Ha megvan is könyvszekrényemben a kézi-lexikon mellett a nagy lexikon, mindig a kézi-lexikonhoz fordulok előbb s csak ha nagyon bő felvilágosításra van szükségem, fordulok a nagyhoz. A kézi-lexikon jobban a kezem ügyébe esik, állandóan ott tarthatom íróasztalomon, megtalálni benne, a mit keresek, alig kerül több időbe, mint ha megnézem az órámat. Ilyen mindig kezünk ügyébe eső kézi-lexikont ad ki most a Franklin-társulat. Címe: *A Franklin Kézi-Lexikona*. Szerkesztésének irányító oka az, hogy *mindenből csak annyit vettek fel bele*, a mennyire az embernek csakugyan szüksége van, a mennyit *csakugyan keres a közönség a Lexikonban*. Minden fölösleges dolgot elhagytak belőle, hogy fölvehessenek minden szükségeset. Mindent abban a terjedelemben adnak, a hogy szükséges; mellőzik a tájékozódást megnehezítő túlbőséget a nélkül, hogy mellőznének bármit is, a mire szükség lehet. Bizonyára nem könnyű feladat volt megállapítani ezt a helyes mértéket, de a mai élet kivánalmainak s a mai műveltség teljes anyagának helyes ismerete alapján fényesen sikerült ez a nehéz feladat. *A Franklin Kézi-Lexikona* ily módon megbecsülhetetlen gyakorlati segédeszköz lett a művelt magyar embernek. A nagy lexikont arra nézve a kinek megvan, kiegészíti s arra nézve, a kinek nincs meg, pótolja.

A Franklin Kézi-Lexikona az adatok megbízhatósága és pontossága dolgában is a legnagyobb gondal van kidolgozva. Szerkesztősége *Radó* Antal, a kitűnő író vezetése alatt csupa kiváló szakemberekből áll, a kik a maguk szakmája körén belül a legnagyobb lelkiismeretességgel és gondossággal végezték feladatukat, úgy, hogy a lexikon adataira nyugodtan támaszkodhatik bármikor bárki.

Három szép, vaskos kötet, kitűnő tartós papiroson, szép metszésű, nagy betűkkel, száznál több színes és fekete képmellékletekkel, ízléses és erős kötésben. Az ember szívesen lát maga előtt, az íróasztalán, kézikönyvei közt három ilyen rokonszenves külsejű, okos kötetet. Az ára *A Franklin Kézi-Lexikonának* mindössze 54 korona. Megszerzése tehát senkire sem jár nagy anyagi nehézséggel. Minden jel arra vall, hogy hamarosan nagy kelendősége lesz s úgy meggyőkezik minden házban, hogy művelt magyar ember meg sem lehet nélküle.

TESTEDZÉS.

Az E. T. V. E. football-csapata
Miskolczon okt. 9-ikén d. u. 3 óraker mérkőzött a Miskolczi Sport-Egylet football-csapatával. A mérkőzés az 1910—11. évi északmagyarországi bajnokságért folyt. A felállás után az E. T. V. E. mindjárt a második perczben vezető góllhoz jut. Ezután a csapat elbizakodottan kezd játszani s csak a 38-ik perczben diktál újból erősebb tempót, mikor a miskolczi csapat kiegyenlít. Az első 45 perczben azonban újból gól már nem esik. A második félidőben erősebben indul meg a játék. Az E. T. V. E. folytonosan támad s egy sarokrúgásból a 14-ik perczben újból góllhoz jut. Az arány most 1:2 az E. T. V. E. javára. A miskolcziak mindenáron ki akar-

nak egyenlőteni s nem riadnak vissza erőszakról sem. Egyik csatájuk hátrvédünkkel formálisan birkózni kezd. A bíró megállítja a játékot. Most mindenki azt reméli, hogy a miskolcziak büntető-rúgást kapnak De nem. A bíró a mi kapunk ellen ad büntető-rúgást, a melyből gól lesz. Az arány 2:2. A hátralevő 10 perczen az E. T. V. E. teljes fölénybe jut s erősen bombázza az ellenfél kapuját. A miskolczi kapus ugyancsak fáradozik. Hol kapun kívül, hol kapun belül (két esetben is) fogja ki a labdát. A bíró daczára annak, hogy játékosaink protestálnak, gólt nem ítél. A végeredmény 2:2 arányban eldöntetlen maradt. Így esett a miskolczi mérkőzés. Bíró: Kondor I. (B. A. K.) Budapestről volt.

A Kassai Atletikai Club október 16-ikán d. u. 2 órakor rendezi országos atletikai versenyét a Rákóczi-téri sporttelepen. Egyesületünk számos nevezést adott le a versenyre s igen szép reménnyel indul Kassára. Diszkoszvetésben Kassa város bajnokságáért indul Antal Pál, Gobonya Albin, Grün Vilmos és Belyus Mihály. Svédgerelyvetésben és súlydobásban, Antal Pált kivéve, ugyanazok. A futási számban Kribel Aladár és Grünfeld Jenő. Az atléták Pethe Ferencz egyleti művezető és Dvortsák Győző egyleti titkár kíséretében utaznak.

Ifjúsági kirándulás. A koll. főgimnázium huszonhat tanulója október 3-ikán és 4-ikén, dr. Wallentinyi Samu és Peskó Ödön tanárok vezetésével, kirándulást rendezett Diósgyőrbe. Október 3-ikán reggel 4 óra 50 perczkor indultak el és 10 órakor a gyártelepre érkeztek, a hol Ondrus János és Korcsok Andor urak szives kalauzolása mellett a gyár fontosabb részeit megtekintették. Első útjuk az olvasztó-kemenczékhez vezetett, melyek egyikéből jelenlétükben csapolták le a megolvasztott vasat. Majd a Bessemer-acélgártás gyönyörű processzusában az emberi szellemnek egyik legszebb diadalát élvezték, s innen, követve a megolvasztott acél útját, a hengerelést, a sinek és traverzek gyártását tekintették meg. Majd sorba bejárták az elektromostelepet, a gáztelepet, az esztergályozó- és forrasztó-műhelyt, hogy délután a természet szépségeiben gyönyörködjenek a kultura diadalai után. Ondrus János, Korcsok Andor és Nemes Károly urak vezetésével a Szinva-patak gyönyörű völgyén haladtak a háromi tóhoz és Lillafüred felé, miután a diósgyőri Mária-várat, az 500-éves. Mária magyar királyné által ültetett mogyorófát, a papír- és fűrészgárat megtekintették. Lillafüred felé haladtukban alkalmuk nyílt nagynevű természetűsünkkel, Hermann Ottóval néhány szót váltani. Lillafüred közelében letelepedve, Nemes Károly lelkész szives vendéglátásában volt részük. Miután pedig az est elérkezett, éjjeli szállásra Diósgyőrbe tértek vissza. Másnap reggel a munkás-laktanyát és kórházat, a gyár iskoláját és fürdőjét, majd a szép templomot tekintették meg és így az államnak a munkásokról, úgy testi, mint szellemi téren való gondoskodásáról győződtek meg. A déli órákban Ondrus János felügyelő szivesen látott vendégei voltak, majd délután 1 órakor Miskolcra vonatra ülve, este 6 órakor megérkeztek Eperjesre, miután az emberi szellem diadalai és a természet szépségei egyaránt kitörülhetetlen emlékeket hagytak lelkükben.

Turisztika. Október 9-ikén (vasárnap) sikerült egynapos magastárai kirándulást rendezett dr. Szlavik M. theol. akad. felügyelő-tanár a Kárpát-egyesület tagjaival s a Theol. Otthon jogász és theol. lakóival a felséges fekvésű Szalóki-csúcsra. A kirándulásban résztvettek: Borsody K., Frenyó L. és Vöröss S. tanárok, Berzeviczy E. vm. jegyző, Szakáll Gy., Para J., Takács A., Stoll F., Korcsmáros J. és Szakáll J. kislebeni, illetve utóbbi sátoralajúhelyi tanárok, a két Gregor-testvér, Theiss Z. és Mussoni A., nemkülönben Schuszer I., Bolla B., Stierl J., Stadruker Gy., Stollmann K., Mangesius J., Löw H., Wachner H., Nemes S., Rozsloz-nik M., Szereday Sz., Bozay M., Alth L., Ruttkay B., Miess I., az Otthonban lakó jogászok és theologusok és Lénárt L., az Otthon házmestere. Az utat Poprádig vasúton, Tátrafüredig villamoson tették meg s onnan a szép sétaúton a Rajner-emlék s a Hilgermann-kilátó mellett elhaladva, egy óra alatt elértek a remek fekvésű és kilátású Weisz Miksa-kilátót, mely elkerített helyen, egy meredek sziklaorom szélén, a Zergeszálló felett, a törpefenyő régiójában, 1554 m. magasan fekszik, padokkal van ellátva, s így ott hosszabb pihenőt tartva, élvezhették a remek kilátást az alatt elterülő Nagytarpataki-völgy alsó részébe s a szembenfekvő tátrai csúcsokra. Onnan másfél óra alatt elértek a sziklalemezekkel, majdnem «millió lépcsővel» kövezett serpentinás Weisz-úton fölfelé haladva, a Királyorrt s még 20 perc mulva a 2454 m. magas szalóki főkúcsot, a hová elsőnek Mangesius ért föl. A kirándulás rendkívül hálásnak mondható. Volt részük az egymást kergető felhőgomolyokban éppúgy, mint

a legtisztább kilátásban a Nagytarpataki-völgy felső katlanának remekfekvésű tavaira s az azt elkerítő tátrai csúcsokra éjszaki, nyugati és keleti irányban. Kevésbé sikerült volt a távolabbi kilátás délre a széles Poprádi-völgybe, a lubói hegyláncra s a Gömör-szepesi érc-hegységre. Legimpozánsabb volt a kilátás a Ferencz József-, a Jégvölgyi-, a Lomniczi-csúcsra s a közepromra a köztük fekvő csúcsokkal együtt. A följárásnál még nehezebb volt a két óráig tartó leszállás a Tarajkára, a honnan a kötélpályán Tátrafüredre s onnan a poprádi állomásra értek. A Steinhardt szomszédos vendéglőjében elköltött jó vacsora után vasúton érkeztek vissza az esti vonattal a kirándulók Eperjesre. A kirándulók az egy nap alatt látott és tapasztalt tátrai emlékekkel nagyon meg voltak elégedve. Úgy halljuk, hogy a kirándulásokat még ez őszön folytatják az Öt-tó katlanába és téiben, földlizzással egybekötve, Tátralomniczra.

KÖZGAZDASÁG, IPAR.

Eperjesi Magyar Védőegyesület.

Rovatvezető: Stark Zsigmond egyes. titkár.

Az eperjesi ipar.

XII. Textilipar.

Ezen nagyhangú cím alatt csak igen szerény kezdet lappang. Van itt Eperjesen halina- és pokrócgyártás, damasztöszvény, harisnyakötés, gombkötés, kalapkészítés és kétfestés, oly sok ága a textiliparnak, hogy így, a címek után indulva, elcsodálkozunk ezen a sokoldalúságon. Végeredményben azonban csak tökély nélkül tengődő kisiparral állunk szemben, mely úgy a berendezés primitív ségénél, mint a termelés csekély voltánál fogva alig tarthat komolyabb fejlődésre számot. Pedig mindegyik ága megérdemelné az intenzív fejlesztést és komoly pártolást, mert mindegyiknek komoly létealapja van.

1. *Halina- és pokrócgyártás.* Kahanyecz József, ki Eperjesen már 12 év óta űzi a szűrszabóságot, 1904-ben a Fürdő-utca végén, a malomárok partján egy, régebben malom céljaira szolgált épületben, a rendelkezésére álló vízierő felhasználásával, berendezkedett a halina-posztó gyártására. A tőle telhető eszközökkel megvett Bielitzben egy komplett fonó- és szövő-garnitúrát, tanulmányozta a gyártást Neutitscheinben és azóta kitarító buzgalommal gyártja a halinaposztót és lópokrócot, mely anyagokat szabóműhelyében fel is dolgozza.

A berendezés következőkből áll: egy farkasológépből, mely a mosott és zsírozott gyapjút tisztítja és tépi; egy kártoló-gépből, mely a tépett gyapjút egyenletes rétegekben elrendezi; egy előfonó-kártoló-gép, ez a bundát szalagok alakjában szétválasztja, tömöríti és elszodorja; az így nagy csévékre felcsévélte előfonatot aztán a fonógépen (selfaktor) kész szállá fonja meg. A fonógép 120 orsóval dolgozik. E berendezéssel 10 óra alatt 80 kg. gyapjút képes feldolgozni. A nyersanyagot, az úgynevezett ráczkagyapjút Dobón és Fricsen szerzi be; míg pokróczkészítésre az olcsóbb mügyapja, az ú. n. mungó szolgál, mely kártolt gyapjuszövet-hulladékokból készül. Az így elkészített fonalat vagy eredeti színében dolgozza fel, vagy barna és szürke színre festi és így szolgál a szövet előállítására.

Az egész fonóberendezést egy 12-lóerős vízikerek tartja üzemben. A vízierőnek azonban turbinával való felhasználásával legalább is a kétszeresére volna fokozható.

A szövéshez kézi-szövőszék és az ehhez szükséges lánzfelvető- és csévéző-, motolláló-berendezés szolgál. A szövet egyszerű vászonszövésével készül.

Az így elkészített szövetet aztán nemezíti az ú. n. kallozó-gépen. A kallozó-gép, melyet szintén a vízierő hajt, egyszerű fakalapács, hosszú fanyélen, melylyel a szövetet vízzel telt vályúban súlyolja és forgatja. Ezen művelet hatása alatt a szövet szálai összekúszódnak, tömörülnek, míg a szövet egyöntetű nemezserű felszint nyer. Ez a halina-posztó.

A finomabb gyapjúból készült nemez még kénnel fehéríti.

Ebből a posztóból készíti a halina-nadrágot és szűrt, mely Sáros tót-parasztjainak még ezidőtájt egyedül öltözték.

Az olcsóbb, festett mungóból állítja elő a lópokrócot, mely cikkből még igen fejlődésképes iparágat lehetne itt teremteni, úgy, mint azt Késmárkon elég szép eredménnyel gyártják.

Kahanyecz gyárépületét már kibővítette és türelemmel várja az államtól még egy fonógarnitúra és mechanikai szövőszék beszerzéséhez kért szubvencziót. A mennyiben a vízierő legalább 24 lóerőre fokozható, a berendezés a bővítést okvetlenül elbírja és így csak

kívánatos volna, hogy Kahanyecz akár állami segítségével, akár idegen tőke hozzájárulásával tényleg ki is fejlesztesse, a mi, sajnos, városunkban, a hol ily ügyek iránt semmiféle érdeklődést nem lehet kelteni, csak a pusztaságba kikiallott és visszhangra nem találó kívánság és óhaj marad.

Időjárásunk

az okt. 8-ikától okt. 14-ikéig terjedő időben.

Reggel 7 órakor — délelőn 2 órakor — este 9 órakor.

Hó, nap	Légnyomás	Hőmérséklet C°		Légmozgás	Felhőzet	Csapadék	
		maxim.	minim.			milli-méter	minőség
X. 8. r.	746.2	17.0	5.0	N1	8		
d.	743.9			SE4	2		
e.	741.8			0	8	nyom.	dér
9. r.	739.5	19.3	9.1	S1	6		
d.	739.5			SE4	2		
e.	741.0			0	8	nyom.	
10. r.	741.5	14.6	6.5	S1	10		
d.	740.1			NE1	9		
e.	741.0			S1	9	9.0	
11. r.	742.2	11.8	8.0	SW2	10		
d.	742.6			N1	10		
e.	743.2			0	2	2.6	
12. r.	744.4	17.0	7.0	S1	10		
d.	744.4			SE3	3		
e.	743.9			0	0		
13. r.	743.2	17.0	7.0	S4	9		
d.	742.0			S3	6		
e.	742.5			S1	10		
14. r.	746.0	12.6	6.2	N4	9		
d.	747.2			NW4	8		
e.	750.6			NW5	0		

A szeptember havi meteorologiai megfigyelések összefoglalása.

A redukált légnyomás maximuma 26-ikén 749.2, 1909-ben 744.3

» » » minimuma 6-ikén 730.5, » 729.6

A hőmérséklet maximuma 12-ikén . 27°C, » 27°C

» » » minimuma 27-ikén . -1.5°C, » 7.3°C

A felhőzet napi átlaga volt 5.5, » 5.2

Uralkodó szél a déli és nyugoti volt.

A szél erősségének napi átlaga . . . 1.8, 1909-ben 1.0

Az összes csapadék-mennyiség . . . 92.1 mm., » 108.01 mm.

A csapadékos napok száma 12, » 12

A legerősebb eső volt 1-jén . . . 23.2 mm., » 30.5 mm.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

BAKTERIUM-MENTES
természetes ásványvíz.

ÜDÍT, GYÓGYÍT. ÜDÍT, GYÓGYÍT.

Vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó-szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.

Orvosilag ajánlva.

Főlerakat: Bein Simon cégnél, Eperjes.

Jóság,
ár és
súlyra

kell a szappan összehasonlításánál és bevásárlásánál ügyelni. A világ egy szappana sem éri el a

Schicht
szarvas
szappanát

minden jó tulajdonságában, tisztaságában, mosóképeségében, lágyágában és olcsóságában.

Felelős szerkesztő:
Dvortsák Győző.

Kiadótulajdonos:
Kósch Árpád.

5155—1910. tkvi sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az eperjesi kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Bomba János megyei lakos végrehajthatónak *Roba Mátyásné Krivi Borbála* végrehajtást szenvedő elleni 530 kor. tokekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az eperjesi kir. tvszék és kir. bíróság területén levő és Kajátán fekvő: a kajata-luzsányi 258. sz. tkvben A. I. 1., 2. sorsz. közös erdő- és legelő-illetőségnek B. 20. alatt Roba Mátyásné Krivi Borbála nevében álló jutalékára 14 kor. kikiáltási árban; a 338. sz. tkvben A. I. 5—11., 13—21., 23—25., 27. sor., 670/1., 670/11., 673/4., 673/22., 677/9., 678/1., 678/2., 678/17., 679/b., 704/a/10., 705/a/11., 705/a/119., 705/b/1., 705/b/19., 705/b/27., 709/6., 709/38., 709/50., 709/65., 709/90. hr. szám alatt foglalt ingatlanoknak B. 11. alatt ugyanannak nevében álló jutalékára 537 kor. kikiáltási árban; a 359. sz. tkvben A. I. 1—29. sor., 668., 670/20., 671., 672., 673/26., 673/27., 676., 678/20., 678/31., 678/33., 678/34., 678/35., 679/a., 704/a/11., 704/a/20., 704/a/21., 704/a/22., 704/a/23., 705/a/12., 705/a/27., 705/a/28., 705/b/20., 705/b/35., 709/11., 709/12., 709/13., 709/57., 709/58., 709/59. hr. sz. ingatlanoknak B. 43. alatt ugyanannak nevében álló jutalékára 326 korona kikiáltási árban; a 387. sz. tkvben A. I. 3. sor., 709/18. hr. sz. szántónak B. 7. alatt ugyanannak nevében álló jutalékára 12 korona kikiáltási árban; a 393. sz. tkvben A. I. 1—4. sor., 648., 649., 669/2., 669/3. hr. sz. ingatlanoknak B. 2. alatt ugyanannak nevében álló jutalékára 486 kor. kikiáltási árban; a 394. sz. tkvben A. I. 1. sor., 709/74. hr. sz. ingatlanoknak B. 4. alatt ugyanannak nevében álló jutalékára 45 korona kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1910. évi november 28-ikán délelőtt 10 órákor Kajata községében megrendelt nyilvános árverésen a végrehajtási novella 25. és 26. §§-ai értelmében el fog adatni. Árverezni szándékozók tartoznak bányapénzül a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni s a bána pénzt a végrehajtási novella 25. §-a értelmében kiegészíteni. Kir. tvszék, mint tkvi hatóság. Eperjesen, 1910. szeptember 7. Unger Geiza s. k., kir. tvszéki bíró.

A kiadmány hitelül: Klein Béla, kir. t. tkvvezető.

Mindenkit érdekel a SÁROSVÁRMEGYEI KALAUZ

legújabb, 1910. évi kiadása, mely 356 oldal terjedelemben, a vármegye s Eperjes térképével 5 koronáért kapható, vidékre 5 K. 30 f. beküldése ellenében bérmentve Kósch Árpád könyvnyomdájában

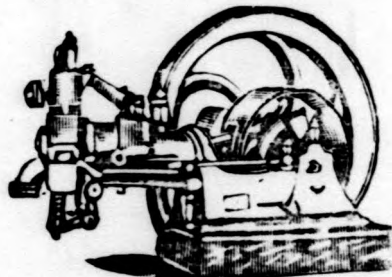
Eperjesen.

Soha többé!

szappant nem eszerélek, mióta a Bergmann-féle Steckenpferd-Lilomtejszappant (védjegye: nádparipa) Bergmann és Társa Elba melletti tetscheni gyárából használom, mivel egyedül ez az összes gyógyszerzappant között a leghatásosabb szepők ellen s szép, puha és lágy arczbőr ápolására. Darabja 80 fillér. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

Drezdai Motorgyár Részv.-Társ.

Németország egyik legrégebb és legnagyobb motorgyára.

Szállít szakkörökben elismert, legjobb gyártmányú benzín-, nyersolaj-, gáz-, petroleum-motorokat és lokomobilokat, valamint szívógázmotorokat.

Meglepő ujdonság!
EGYETEMES GENERATORUNKKAL a tényleges lóerő óránként csak 1 fillérbe kerül.

Vezérképvislet:
Gellért Ignác és Társa
Budapest, Teréz-körút 41. sz. :: Telefon 12—91.
Legmesszebbmenő jótállás! Kedvező fizetési feltételek!

A Szebeni-út 30. szám alatti ház és kert

elköltözés folytán szabad kézből eladó.

Bővebbet Kovaliczky Pal gyógyszerárban, Eperjes, Fő-utca 142. sz.

Bérbeadó

december 1-jétől a Fő-utca 40. számú, Kósch-féle házban :: a Kossuth Lajos-utcai

földszinti lakás.

1 utcai szoba, 3 udvari szoba, 1 előszoba, konyha, fürdő, angol-klozet. Villamvilágítás és vízvezeték be van vezetve; szobák mind parkett-padlóval.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD
Budapest, Városliget 68,
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:
Locomobilok és cséplőgépek, benzinmotoros cséplőkészletek, magánjáró gőzgépek, szalmakazalozók, löhercséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszalógépek, marokrakó- és kéveköttő-aratógépek, szénagyűjtők, széna- és szalmasajtók, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, kukorica-morzsolók, szecskavágók, répvágók, darálók, őrlőmalmok, egytemes aczélekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb mezőgazdasági gépek.

MINDENJUT KAPRO!

JOL JAR
HA VALÓDI PALMA KAUCSUK SAROK E VAN CIPÖJÉN DE

ROSSZUL JAR
HA NEM ÜGYEL A VÉDJEGYRE

! TESSÉK KIPROBÁLNI!

HAMBURG-AMERIKA LINIE
Közvetlen német posta és gyorsözöszszolgálat.
Személyszállítás
(kajút valamint fedélkőzutasok)
világ minden részébe főképpen a következő vonalakon
Hamburg-Newyork
Hamburg-Argentína Hamburg-Mexiko
Hamburg-Érassília Hamburg-Afrika
Hamburg-Canada Hamburg-Anglia
Hamburg-Cuba Hamb.-Franciaország

Szórakozó és üdülő utazások a tengeren.
A sikeres 13 napos Meteor-utak Drontheimig, északi utazások Izlandig, az északi fokra és Spitzbergára, utazások híres fürdőhelyekre, Angliába, Irlandba és Skoeciába.
Prospektusok ingyen és bérmentve.

Hamburg-Amerika Linie, Abteilung Personenverkehr, Hamburg.

■ Tehetséges ■
kereskedő-segéd
a rőfös-, férfi-, nőidivat- és rövidárú-szakmából, a ki a kirakatrendezésben jártas, azonnali belépésre felvétetik
Zipszer Samu
czégnél :: Kiszsebenben.
□ Szombaton zárva. □

Legczélszerűbb!**Legolcsóbb!**

Mindenkinek nélkülözhetetlen

A FRANKLIN KÉZI LEXIKONA

mely három nagy nyolczadrétű kötetben rövid és tömör leírásokban tárgyalja az összes tudnivalókat.

Minden cikket kiváló szakemberek írták, tehát adatai feltétlenül megbízhatók; csak azt öleli fel, a mire a művelt embernek tényleg szüksége van s akkora terjedelemben, a mennyiben szükséges.

Szövegét száznál több tábla — köztük sok színes — teszi szemléletessé.

A Franklin Kézi Lexikona lesz tehát a magyar közönség mindennapos használatára való, könnyen kezelhető, praktikus és hű tanácsadója.

A három pompás kötet ára 54 korona.

Az I. kötet 1911. elején jelenik meg, a II. és III. kötet rövid időközben.

Megrendelhető: **Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál**
Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

SZABÓ és TÁRSA

Most: Budapest, V., Báthory-u., azelőtt: Gyár-u.
Ajánlja úgy cséplési, mint malomüzemre kitűnően alkalmas benzinlokomobiljait és cséplőkészleteit.

Teljes jótállás kifogástalan üzemért. — Üzemzavarok kizárva. — Bámulatlan egyszeri szerkezet. — Rendkívül csekély benzinelfogyasztás. — Árjegyzék ingyen. Olcsó árak részletfizetésre. — A levelezést kérjük nem a Gyár-utcába, hanem V. ker., Báthory-utca 22 szám alá címezni.

Musgrave-féle eredeti ir kályhák

a jelenkor legjobb folytonégő. Minden nagyságban 80—3200 m.³-ig.
Erős fűtőképesség
Ch. Garms kályhagyár, Bodenbach.
Egyedüli elárúsítóhely:
Luchs Ede és Társa
vaskereskedése, Eperjes.

Mindennemű

KEZTYŰT

mérték szerint készít;
legdivatosabb

KEZTYŰT

raktáron tart nagy választékban.

KEZTYŰT

tisztításra és javításra elfogad

Amster Simon

keztyű- és kötszergyár
Eperjes, Fő-utca 42.

Vegyetek nem mást

Köhögés

rekedtseg, hurut és nyálkásodás, görcs és hóhurut ellen, mint

KAISER-féle MELL-KARAMELLÁKAT

□□□ a három fenyővel. □□□

5900 közjegyzőileg hiteles bizonyítvány orvosoktól és magánosoktól igazolják a biztos sikert.

Csomagok ára 20 és 40 fillér, doboz 60 fillér.
Ka. ható: SCHOLZE ALFRÉD cukrászdájában és LEFKOVITS EMIL kereskedésében, Eperjesen.

Magyar királyi államvasutak menetrendje. Érvényes 1910. október 1-jétől.

Az esti 6 órától reggeli 6 óráig terjedő időt a vastagabb számok jelzik.

Oda		Budapest—Miskolcz—Kassa.		Vissza	
10 ⁰⁰	8 ⁰⁰	10 ¹⁵	6 ²⁵	8 ¹⁰	1 ²⁰
3 ²⁹	4 ⁰⁸	7 ⁰⁵	11 ⁴⁹	3 ³⁹	6 ⁵⁶
3 ⁴⁵	4 ⁵⁰	7 ³⁰	12 ²⁷	4 ²⁰	7 ¹⁰
4 ³⁷	6 ⁰²	9 ⁰⁰	1 ¹⁴	5 ²⁷	8 ⁰⁵
4 ⁴⁵	6 ³⁵	—	1 ²⁴	5 ³⁷	—
5 ⁴⁷	7 ³⁷	—	2 ¹⁷	6 ³⁵	—
—	8 ²⁵	—	3 ⁰⁰	7 ¹⁵	—

Miskolcz—S.-A.-Ujhely—Lawoczne.	
10 ⁵⁶	1 ⁵⁷
12 ³⁷	4 ¹⁰
1 ⁰⁸	4 ³⁷
2 ⁰⁴	5 ³⁷
2 ²⁸	6 ¹³
3 ²²	7 ²⁹
6 ⁰⁴	11 ³⁸

S.-A.-Ujhely—Mezőlaborcz.	
1 ⁰³	8 ³⁴
1 ³²	9 ⁰³
2 ¹¹	9 ⁴¹
4 ⁴⁰	12 ¹⁹

Kassa—Hidasnémeti—Szerencs.	
3 ⁵⁰	9 ⁴⁵
4 ⁵⁶	10 ⁵¹
7 ⁵¹	1 ¹²

Kassa—Torna.	
7 ¹¹	12 ⁰⁸
9 ⁰⁹	1 ⁴⁴

Kassa—S.-A.-Ujhely.	
4 ⁵⁸	12 ⁰³
6 ³²	1 ³³
7 ⁰⁰	2 ⁰⁰

Budapest—Fiume.	
7 ⁰⁰	8 ²⁵
2 ¹⁷	8 ⁵⁷
7 ⁵²	6 ³⁰

Budapest—Marchegg—Wien.	
7 ⁵⁵	9 ²⁰
12 ¹⁴	5 ⁴⁵

Budapest—Bruck—Wien.	
6 ⁴⁰	9 ²⁰
3 ⁴⁹	2 ¹³

Árverési hirdetmény.

Az EPERJESI BANKEGYLET részéről közhírré tétetik, miszerint a nála elzálogosított és bezárólag **folyó évi június hó 30-ig lejárt** ékszer-, értékpapír- és egyéb tárgyakból álló **kézizálogok**

1910. évi november hó 7-ikén

reggeli 9 órakor az intézet helyiségében, az alapszabályok értelmében tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek eladatni fognak.

Ezen zálogok az árverés napjáig az illető felek által rendezhetők. Eperjesen, 1910. szeptember hó 7-ikén.

Az Eperjesi Bankgyelet igazgatósága.

"Berson"

gummisarkok még is a legjobbak!

Mindenütt kaphatók.

Sürgős megbízásunk van
10.000.000 korona törlesztéses jelzálogkölcson
 elhelyezésére I. és II. helyre, földbirtokokra és nagyobb városokban levő házakra, **4 1/2%-os kamattal**.
 Kölcsonok a legmagasabb becsérték kétharmadrésze erejéig a legelőnyösebb feltételek mellett engedélyeztetnek.
 Felvilágosítással költségmentesen szolgál
PROPPER és ÖRLEI bank- és váltó-üzlete,
 Budapest, VI., Andrássy-út 32.

Gyengélkedőknek, vérszegényeknek,
 betegágyból lábadozóknak
 legkitünőbb gyógyszer a Homoky György-féle, saját termésű

Tokaji aszú (gyógybor).

6 db 0.5 l. palack { különböző évi termés- } 20 kor.
 4 * 0.5 * * {ből összeállítva } 15 *

A pénz előleges beküldése, vagy utánvétel mellett frankó szállít.

Kitünő zamatu asztali- és pecsenyebor is kapható 64 és 80 fillérért.

Tálya (Tokaj-Hegyalja), Homoky György,
 posta és vasúti áll. helyben tanító és bortermelő.

Keserűvíz-vásárlásainál kérjen határozottan

KIRÁLY

keserűvizet. Az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbehozza.

A legjobb és legolcsóbb.

Kapható az összes helybeli fűszerkereskedésekben.

A „Király”-keserűvíz forrásvállalata:

Erzsébet királyné-sósfürdő, Budapest-Kelenföld.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor- és altest-bántalmak, gyomorgörcs és gyomorfájás, rögzített székrekedés, máj-bántalom, vértululás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen, e jeles házi szernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ara egy lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. Hamisítások törvényileg fenyítettek.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

Csak akkor valódi,

ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel. A Moll-féle sós borszesz nevezetesen mint fájdalomcsillapító beürzési szer köszvény, csúsz és a meghűlés egyéb következményeinél legismertebb népszerű.

Egy ónozott eredeti üveg ára 2 kor.

Moll-féle gyermek-szappan.

Legfinomabb, egészen új módszer szerint készített gyermek- és női-szappan a bőr gyökeres gondozására és ápolására a gyerekek, mint felnőttek számára.

Egy darab ára 40 fillér. Öt darabé 1 korona 80 fillér.

Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle védjeggyel van ellátva.

Fő-szétválasztás:

Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által Bécs, I., Tuchlauben 9.

Vidéki megrendelések naponta posta-utánvétel mellett teljesíthetnek. A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyított házi szer, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvény, oszúknál és meghűléseknel.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt be- vásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ara üvegekben K-80, K1.40 és K2.- és ügyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

D. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

MAGYARÁZAT.

Hogy mennyire köztudomású a közönség előtt az a tény, hogy

kolerajárvány

veszélyének esetén a tisztaság mellett

legjobb óvszer az
ESTERHÁZY-COGNAC,

annak legjobb bizonyítéka a rendkívüli fogyasztás.

Hivatalosan, közjegyzőileg meg van állapítva, hogy az Esterházy-cognacgyár két Egröt-féle főzőkészüléke **1,752,000 liter bor** termelő- képességet foglal magában. Ez az óriási szám legjobb bizonyítéka annak, hogy a közönség tudja, mivel védekezzen a

kolera ellen.

Ez a magyarázata a rendkívüli nagy fogyasztásnak.

Az Esterházy-cognac mindenütt kapható!

Központi iroda: BUDAPEST, V., Csáky-utca 14. sz.

NAGYENYED-re forduljon minden érdeklődő, ki súlyt fektet elsőrendű fajtiszta anyagra!

Gyümölcsfacsemeték
 Sétányfák, Díszcserjék, Túlevelűek, Kerítésnövények, Bogyógyümölcsűek stb.

SZŐLŐOLTVÁNYOK (I-rendű árú)
 európai és amerikai sima és gyökeres vesszők. (Oktató] díszárjegyzék kívánatra ingyen.)

FISCHER és Társai.
 faiskolák és szőlőoltványtelepek.

„Keil-Lakk”-nál jobb máz nincsen

Asszony mondja: ez a kincsem!

A padló úgy fénylik tőle

Nem is kell sok máz belőle;

Kevés munka, semmi kín,

Barna, vagy porszürke szín,

Figyelmet csak arra tegyen,

Hogy az mindig „Keil-Lakk” legyen!

Ajtó, mosdó, ablakpárkány

Oly fehér lesz, mint a márvány,

Ha fehér „Keil-Lakk”-ot veszünk

S vele mindent jól befestünk,

Konyhabútor, asztal, szék,

Itt van „Keil-Lakk”, azurkék,

Kertibútor fessünk zöldre,

Gyermekeknek öröme.

„Keil-Lakk”-ból van minden szín,

Kék, piros, zöld-rozmarin.

Szóval: ház vagy nyárilak,

Mindig legyen ott „Keil-Lakk”!

Mindenkor kaphatók:

VAJDICSKA KÁLMÁN cégénél, Eperjesen.

Igló: Fogyasztási Szövetkezet. — Kassa: Ifj. Novelly Sándor Utóda. — Kiszében: Kaszewits J. János.

Oh jaj!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

Egger mellpasztillai,

az etvágyat nem rontják és kitünő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.

Próbadohoz 50 fillér.

1-6. és szétküldési raktár:

„NADOR” GYÓGYSZERTÁR

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Éljen!

Egger mellpasztillája csakhamar meggyógyított

Eperjesen kapható: Korn Vilmos, Kovaliczky Pál, Molitorisz István és Williger Pál gyógytárakban. Bártfán: Löcherer Gyula és Tirscher István gyógytárakban.